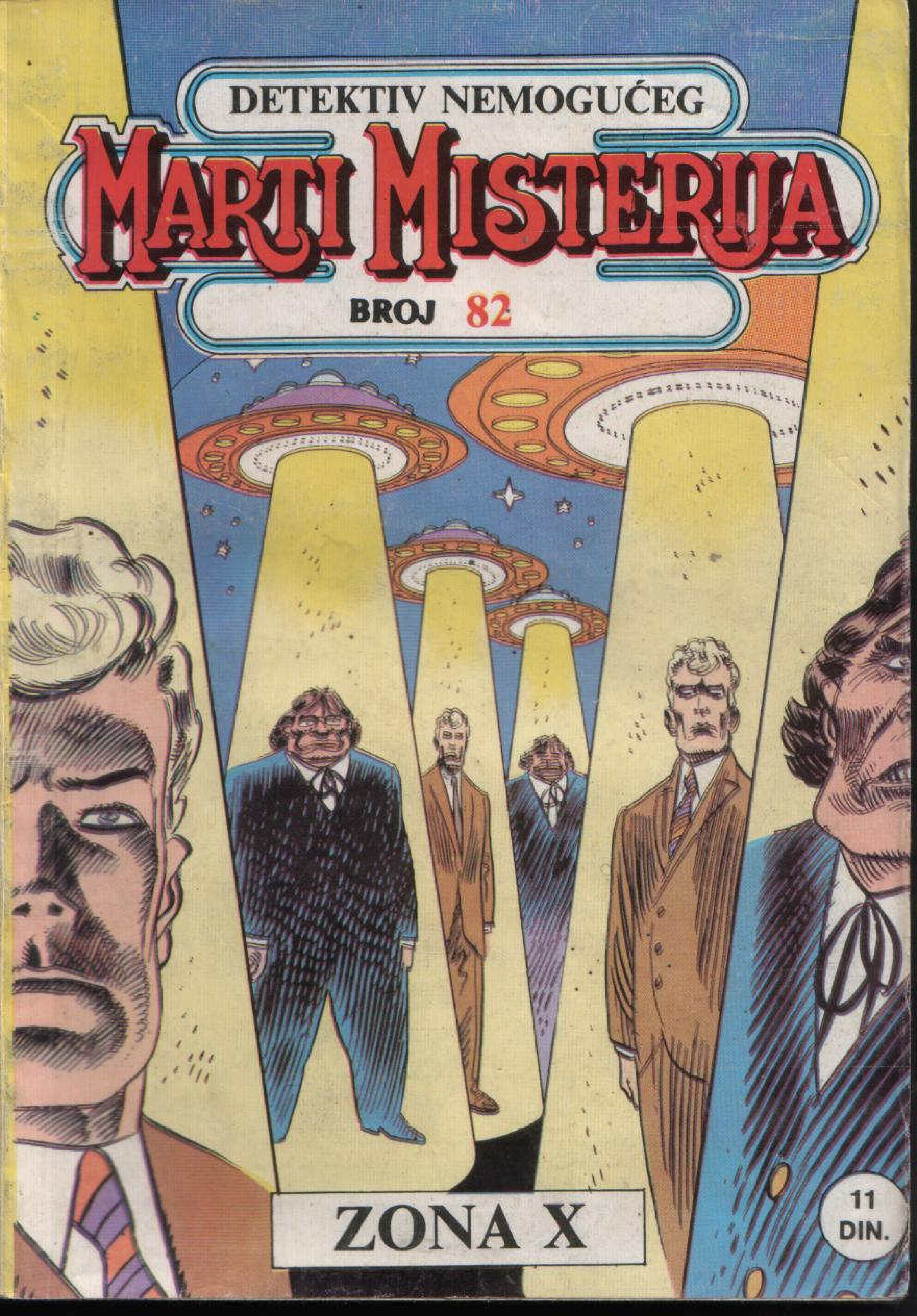
DETEKTIV NEMOGUĆEG
MARTI MISTERIJA
BROJ 82
ZONA X
11 DIN.

ZONA X

TEKST: CASTELLI CRTEŽ: HENRY

U ZBIRKU „ZONA X", MARTI MISTERIJA JE UNEO PRIČU O STANISLAVU SPIL-AUZU, MLADOM I GENIJALNOM NAUČNIKU. JEDNOG DANA POSETIO GA JE NJE-GOV STARI PROFESOR FIZIKE I ODVEO GA U SEDIŠTE TAJANSTVENE FIRME „IPSE DIXIT", KOJU SAČINJAVAJU UGLEDNI NAUČNICI I, IZMEĐU OSTALOG, OT-KRIO MU DA JE ZEMLJA PLJOSNATA I DA SU SVI SVEMIRSKI PROGRAMI OBIČNI TRIKOVI...

STARI ALBERT JE BIO SIMPATIČAN MOMAK. KADA SMO MU OTKRILI KAKO STVARI ZAISTA STOJE, TOLIKO SE SMEJAO DA JE ZAMALO DOBIO INFARKT.
NJEGOVOJ MAŠTI NIJE BILO RAVNE, A **TEORIJA RELATIVITETA** PRAVO JE **REMEK-DELO.**
KAO ŠTO SAM VEĆ REKAO, GALILEJ JE BIO OSNIVAČ NAŠEG UDRUŽENJA. A ŠTO SE NJUTNA TIČE, ODBIO JE DA PRIHVATI SARADNJU.
NAMA JE TO, NARAVNO, ODGOVARALO POŠTO NJUTN NIJE IMAO MOGUĆNOSTI DA DOKAŽE DA JE U PRAVU.
DA DOKAŽE DA JE U PRAVU?
NARAVNO, STANE... SMEM DA TE OSLOVLJAVAM IMENOM, ZAR NE, S OBZIROM NA TO DA SMO KOLEGE? KADA BUDEŠ IMAO **DOKAZE** DA SMO U PRAVU, MOGAO BI DA NAM STVARAŠ **TEŠKOĆE,** ALI NJUTNU SE TAKVA PRILIKA NIJE PRUŽILA.
A MENI HOĆE? KAKO? DA SE USPUŽEM NA **ČAROBNI PASULJ** I FOTOGRAFIŠEM **PLJOSNATU ZEMLJU?**

NE. U PITANJU JE NAUČNI PRISTUP. UPRAVO ZAVRŠAVAŠ NOVI TIP MIKROSKOPA...
A POŠTO **SVI** ZNAMO ZA TVOJE SPOSOBNOSTI, APSOLUTNO SMO UVERENI DA ĆE **FUNKCIONISATI.** PRE ILI KASNIJE OTKRIO BI DA MATERIJU NE SAČINJAVAJU **ATOMI** VEĆ **NEPREKIDNE CELINE,** KAO ŠTO JE TVRDIO ARISTOTEL.
S OBZIROM NA TVOJU **PROFESIONALNU ISPRAVNOST,** SVAKAKO BI NASTAVIO ISTRAŽIVANJA, PA BI I SAM JEDNOG DANA OTKRIO ONO O ČEMU TI DANAS GOVORIMO.
TADA BI NA SAV GLAS PRIČAO O SAZNANJIMA DO KOJIH SI DOŠAO. NARAVNO, SMATRALI BI TE LUDAKOM, KAO I ONE IZ **FLAT EARTH SOCIETY.*** ALI, KO ZNA... MOŽDA BI AUTORITATIVAN ČOVEK POPUT TEBE IPAK IZAZVAO ZANIMANJE, ŠTO BISMO MI PO SVAKU CENU ŽELELI DA IZBEGNEMO.
*FLAT EARTH SOCIETY OBJAVLJUJE RADOVE ZASNOVANE NA TVRDNJI DA JE ZEMLJA PLJOSNATA.
SAMO TRENUTAK.
NAJRADIJE BIH ZABORAVIO GLUPOSTI KOJE SAM BIO PRINUĐEN DA SLUŠAM, ALI IZ LJUBAVI PREMA DISKUSIJI...

ČINI MI SE DA SAM SHVATIO DA SMATRATE SEBE ČUVARIMA ISTINE I DA NE ŽELITE DA ONA PROCURI, VEĆ SE NA SVE NAČINE TRUDITE DA SE VERUJE U SUPROTNO.
DA, STANE, POGODIO SI. SVAKI SE OD NAS, PREMA SVOJIM SPOSOBNOSTIMA, BORI DA SE LJUDI SUPROTSTAVE ARISTOTELOVIM PRINCIPIMA. SETI SE KAKO SAM NA TOME INSISTIRAO KADA SAM PREDAVAO U GIMNAZIJI.
JASNO DA SE SEĆAM... UČILI STE NAS DA NE PRIHVATAMO VEĆ USVOJENE IDEJE. UPRAVO ZBOG TOGA NE MOGU DA SHVATIM LOGIKU OVE ŠALE.
RAZMISLI, STANISLAVE... DOBRO RAZMISLI O SVEMU.
JA...
NE ŽELIM VIŠE DA GUBIM VREME! VRATITE ME U LABORATORIJU.
PRISTAO SI DA NAM POKLONIŠ TRI SATA, A JOŠ NI DVA NISU PROŠLA. NEĆEMO DOPUSTITI DA ODEŠ DOK NE ZAVRŠIMO.

POMISLI NA ONO ŠTO JE ČOVEČANSTVO PREŽIVELO OD ARISTOTELOVOG DOBA DO SREDNJEG VEKA ČIJI SE JEDAN PERIOD JOŠ NAZIVA „MRAČNIM“.
„LJUDI SU SE POMIRILI. PASIVNO SU PRIHVATALI SVE ŠTO IM JE CRKVA SERVIRALA, SLUŽEĆI SE ČAK I NASILJEM...“
„PRIRODNE NAUKE NISU ZABELEŽILE NIKAKAV NAPREDAK, UMETNOST SE SASTOJALA ISKLJUČIVO OD DELA RELIGIOZNOG KARAKTERA, A VELIKA ISTRAŽIVANJA SU OBUSTAVLJENA. ZAŠTO?“
ŠTA TI MISLIŠ, STANE?
PA...
REĆI ĆU TI...
ZBOG IPSE DIXIT. LJUDI SU BILI UBEĐENI DA VEĆ ZNAJU SVE, A TAKO JE, U STVARI, I BILO.

BUDUĆI DA SE SVE ZNALO, NIJE TREBALO KRČITI NOVE PUTEVE, TEŽITI KA NOVIM CILJEVIMA. JEDNOSTAVNO NIJE BILO NIKAKVOG STIMULANSA.
POJEDINI NAUČNICI SU TO BRZO UVIDELI. NA PRIMER, LEONARDO DA VINČI, KRISTOFOR KOLUMBO, A NAROČITO VELIKI UM GALILEO GALILEJ...
„...KOJI JE VRLO DOBRO ZNAO KAKO STVARI STOJE. IPAK, IMAO JE HRABROSTI DA OSPORI GEOCENTRIČNI SISTEM I PREDLOŽI DRUGI, POTPUNO RAZLIČIT... IMAO JE SMELOSTI DA SE SUPROTSTAVI INKVIZICIJI.“
ZAŠTO? JEDNOSTAVNO ZBOG TOGA ŠTO JE BIO LUD ILI ŠTO JE ŽELEO DA OBZNANI SVIMA SVOJE ZABLUDE? NE. GALILEJ NIJE HTEO DA OBZNANI ZABLUDU VEĆ SUMNJU...
...I TOM SUMNJOM PODSTAKNE ČOVEČANSTVO DA ŽIVNE I KRENE DALJE.
DA LI JE UOPŠTE VAŽNO ŠTO SU NEKE TEORIJE POTPUNO POGREŠNE? BITNO JE SAMO TO DA JE PONOVO ROĐENA ŽELJA ZA RAZUMEVANJEM, SAZNANJEM. ČOVEČANSTVO JE PODSTAKNUTO DA NAPREDUJE, PROBUĐENA JE AMBICIJA DA SE USPE, DA SE, PRE ILI KASNIJE, RASVETLI TAJNA SVEMIRA.

GALILEJ JE ČOVEKU VRATIO SMISAO ZA TAJANSTVENO, NAVEO GA JE DA NASTAVI DA SE BORI.
GRUPA „IPSE DIXIT“, KAKO JU JE NAZVAO, DOGRAĐIVALA JE NJEGOVO DELO TOKOM VEKOVA IZMIŠLJAJUĆI POGREŠNE, ALI LOGIČNE TEORIJE, OTVORENE TEORIJE KOJE SU PODSTICALE NA STVARANJE NOVIH, SVE ZNAČAJNIJIH.
ZBOG TOGA SMO TE I NAZVALI PRONALAZAČEM I GOVORILI O TVOJOJ MAŠTI. SASVIM NEHOTIČNO DOPRINEO SI VELIKOJ, FANTASTIČNOJ KONSTRUKCIJI ZASNOVANOJ NA IMAGINARNIM PRETPOSTAVKAMA...
...TI, AJNŠTAJN I SVI MI OVDE PRISUTNI MI STVARAMO STIMULANSE, STANISLAVE...
...I LAKO MOŽEŠ DA ZAMISLIŠ ŠTA BI SE DOGODILO UKOLIKO BI ČOVEČANSTVO OTKRILO DA NEMA ŠTA DA SE OBJASNI, DA JE SVE VEĆ OBJAŠNJENO, DA NE POSTOJE FIZIČKI ZAKONI VEĆ BOŽANSKA SAMOVOLJA.

SADA ĆEMO TE VRATITI KUĆI I TI ĆEŠ NASTAVITI DA MISLIŠ KAKO SMO POTPUNO LUDI...
...ALI ĆEŠ ISTOVREMENO ZAVRŠITI SVOJ MIKROSKOP. KADA BUDEŠ UVIDEO DA SMO IPAK U PRAVU, OSTAĆE TI DVE MOGUĆNOSTI.
PRVA: DA OBZNANIŠ OTKRIĆE. MI ĆEMO, NARAVNO, UČINITI SVE DA TE SVETU PRIKAŽEMO KAO FANATIČNOG LUDAKA, JER NE ŽELIMO DA SE ČOVEČANSTVO PONOVO SUNOVRATI U SREDNJI VEK.
DRUGA: DA NAM SE PRIKLJUČIŠ I PRONALAZIŠ NOVE PUTEVE KOJI PODSTIČU NA DOKAZIVANJE, ODBACIVANJE, BORBU... JEDNOM REČJU, NA ŽIVOT.
TVOJA ĆE TI SAVEST DIKTIRATI PRAVI IZBOR. A SADA, ZBOGOM.
UKOLIKO BUDEŠ ODABRAO NAŠ PUT, JOŠ ĆEMO SE VIDETI.
10

„STANISLAV SPILHAUZ VRAĆEN JE U LABORATORIJU. PROŠLO JE TAČNO TRI SATA..."
„DUGO JE RAZMIŠLJAO. TAČNO... NIKADA NIJE VIDEO ATOM, SATELIT, PA ČAK NI ELEKTRON. ALI, NIKADA NIJE VIDEO NI AFRIKU, A IPAK JE ZNAO DA POSTOJI."
„ILI, MOŽDA, NIJE?"
ŠTA TI JE, STANE? ZABRINUT SI?
ZBOG MIKROSKOPA... SUVIŠE SAM VREMENA IZGUBIO.
MORAM POŽURITI! MORAM SAZNATI ŠTO JE PRE MOGUĆE!
POSTAO JE HISTERIČAN. RADIO JE DVADESET ČASOVA DNEVNO PREKIDAJUĆI POSAO SAMO DA POJEDE SENDVIČ, KAKO SE NE BI SRUŠIO OD ISCRPLJENOSTI.
„ISPROBAVAO JE, ODBACIVAO, MENJAO, EKSPERIMENTISAO, SVE DOK..."
11

„...DESET DANA KASNIJE APARAT NIJE BIO ZAVRŠEN."
UBRZO ĆU DOZNATI...
DA, DOZNAĆU! OSLOBODIĆU SE OVE MORE!
VIDEĆU ELEKTRONE KAKO KRUŽE OKO JEZGRA... NEUTRONE I PROTONE... I SVE ČESTICE...
OTKRIĆU DA JE SVE BILO ŠALA... NEKA VRSTA POSVEĆENJA!
POSVEĆENJA, DA... U UNIVERZITETSKOM GRADU...

STAN JE PODESIO MIKROSKOP NA VISOKO UVEĆANJE. VIDEO JE TKIVO MATERIJE.
„NAKON KRAJNJE USREDSREĐENOG POSMATRANJA POŠLO MU JE ZA RUKOM DA UOČI JEDAN MOLEKUL..."
„PODESIO JE APARAT NA INDEKS OD 100.000.000 UVEĆANJA. VIDEO JE KOMPAKTNU MATERIJU!"
„ČELO MU SE OROSILO ZNOJEM. UDVOSTRUČIO JE UVEĆANJE..."
„MATERIJA JE I DALJE BILA KOMPAKTNA."
„JOŠ JEDNOM JE UVEĆAO, PA OPET, OPET... SVE DO 100.000.000.000..."
„TAMO GDE BI TREBALO DA BUDU SUBATOMSKE ČESTICE NALAZILA SE KOMPAKTNA MATERIJA..."

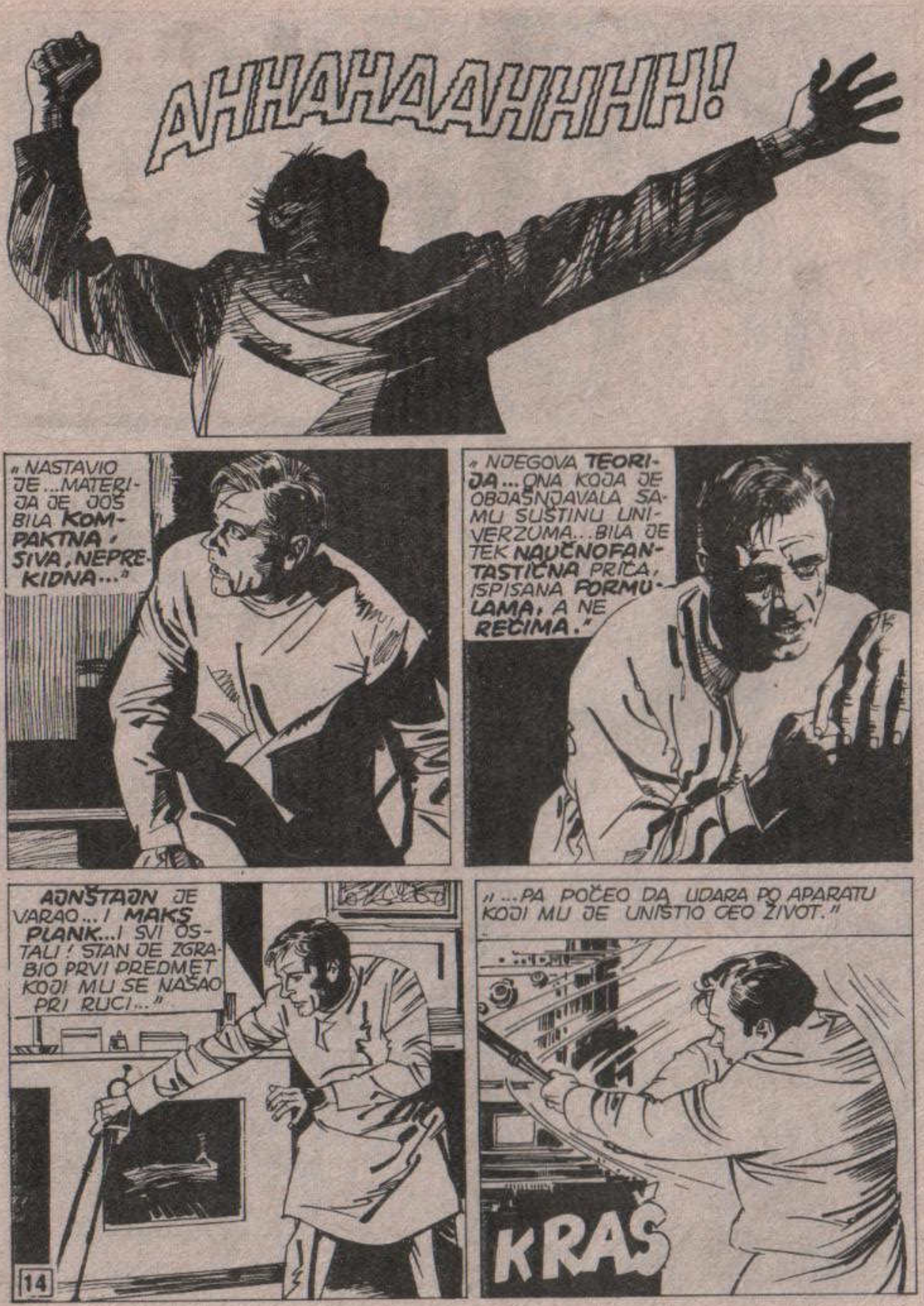
AHHAHAAHHHH!
„NASTAVIO JE ...MATERIJA JE JOŠ BILA KOMPAKTNA, SIVA, NEPREKIDNA..."
„NJEGOVA TEORIJA... ONA KOJA JE OBJAŠNJAVALA SAMU SUŠTINU UNIVERZUMA... BILA JE TEK NAUČNOFANTASTIČNA PRIČA, ISPISANA FORMULAMA, A NE REČIMA."
AJNŠTAJN JE VARAO... I MAKS PLANK... I SVI OSTALI! STAN JE ZGRABIO PRVI PREDMET KOJI MU SE NAŠAO PRI RUCI..."
„...PA POČEO DA UDARA PO APARATU KOJI MU JE UNIŠTIO CEO ŽIVOT."
KRAŠ

KRAŠ
KRAŠ
STANE! ŠTA...
STANE?
KRAK

NIŠTA VIŠE NIJE IMALO SMISLA. MOGAO JE DA ODABERE DVA PUTA, TAKO SU MU REKLI. TREĆEG NIJE BILO.
„NE ...NE PUT, NEGO PREČICU... DEFINITIVNU PREČICU PREMA ZABORAVU..."
„...KA VEČNOJ TMINI! KA NULI KOJA NIJE BILA NI PTOLOMEJEVA NI KOPERNIKOVA, VEĆ OBIČNA NULA I NIŠTA DRUGO."

„OVAJ JE REVOLVER NOSIO DOK JE SLUŽIO VOJSKU. TADA JE PUCAO U KARTONSKE LUTKE..."
„...ALI UVEK SE PITAO KAKO BI SE OSEĆAO PUCAJUĆI U LJUDSKO BIĆE."
BANG
„ZA ČASAK... SAMO ZA ČASAK... UGLEDAO JE NULU ZA KOJOM JE ČEZNUO..."
„...A POTOM MU SE UČINILO DA NEŠTO ČUJE... NEŠTO SLIČNO ZVUKU HARFE..."
„NE ... NIJE MOGUĆE ... U NIŠTAVILU NE POSTOJE HARFE!"
„ALI, U NIŠTAVILU NEMA NI MISLI, A STANISLAV ŠPILHAUZ JE USREDSREĐENO RAZMIŠLJAO..."

ZA IME SVETA... ZA IME SVETA...
„DREVNI SPISI NISU TAČNO OPISALI SAMO **FIZIČKI SVET...**"
„OH, NE... SIGURNO NISU..."
„STANISLAV JE STRPLJIVO STAO U RED SA OSTALIM DUŠAMA..."
„POVREMENO BI MU SE NEKO PRIDRUŽIO. UČINILO MU SE ČAK DA JE PRIMETIO SVOG STAROG PROFESORA, ALI VEROVATNO SE PREVARIO."
„NEBESKI VRATAR JE IMAO DUGU SEDU BRADU, OGROMAN SVEŽANJ KLJUČEVA I POVEĆI SPISAK..."
S...SP...SPI... SPILHAUZ, SPILHAUZ STANISLAV. ROĐEN U FENIKSU 3. JANUARA 1953...

JEDAN ZLOČIN I JEDNO SAMOUBISTVO. ŽAO MI JE, MISTER SPILHAUZ, TAKVA DELA NISMO OVLAŠĆENI DA ODOBRAVAMO.
ALI...
„STARAC JE POLAGANO POMERIO RUKU I STANISLAV JE OSETIO KAKO PADA..."
„...SVE NIŽE I NIŽE, PREMA MIRIJADAMA ZVEZDA NE VEĆIH OD BALONA..."
„...PREMA SUNCU KOJE JE LIČILO NA SASVIM MALI ASTEROID."
„ČINILO MU SE DA VIDI **VRAGOVE** SA ROGOVIMA, TROZUPCE I SLEPE MIŠEVE SMEŠTENE IZMEĐU PLAMENIH JEZIČAKA..."
„...U OGROMNOJ ŠUPLJINI NA DRUGOJ STRANI **PLJOSNATE ZEMLJE**."

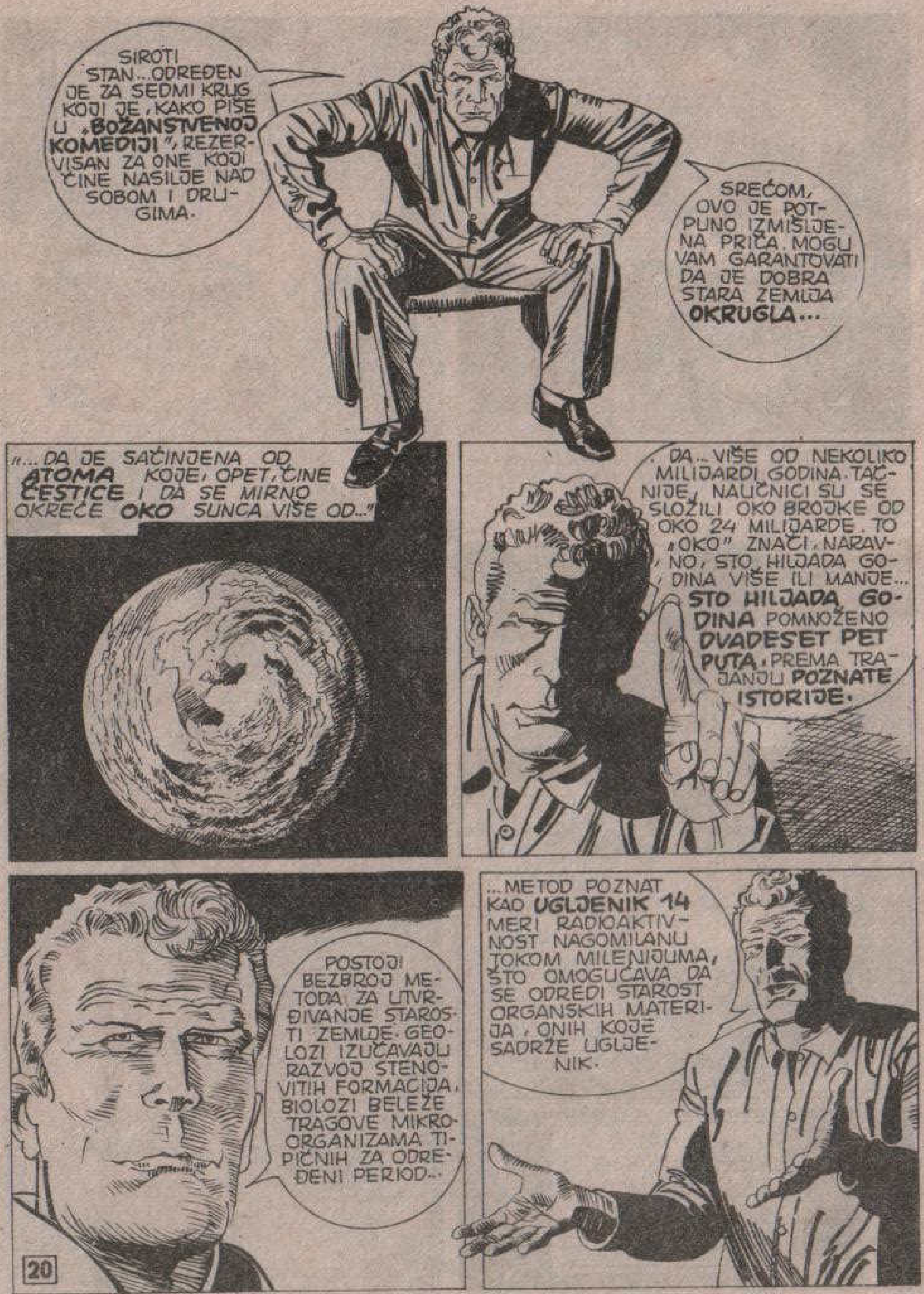
SIROTI STAN... ODREĐEN JE ZA SEDMI KRUG KOJI JE, KAKO PIŠE U „BOŽANSTVENOJ KOMEDIJI", REZERVISAN ZA ONE KOJI ČINE NASILJE NAD SOBOM I DRUGIMA.
SREĆOM, OVO JE POTPUNO IZMIŠLJENA PRIČA. MOGU VAM GARANTOVATI DA JE DOBRA STARA ZEMLJA OKRUGLA...
„...DA JE SAČINJENA OD ATOMA KOJE, OPET, ČINE ČESTICE I DA SE MIRNO OKREĆE OKO SUNCA VIŠE OD..."
...DA... VIŠE OD NEKOLIKO MILIJARDI GODINA. TAČNIJE, NAUČNICI SU SE SLOŽILI OKO BROJKE OD OKO 24 MILIJARDE. TO „OKO" ZNAČI, NARAVNO, STO HILJADA GODINA VIŠE ILI MANJE... STO HILJADA GODINA POMNOŽENO DVADESET PET PUTA, PREMA TRAJANJU POZNATE ISTORIJE.
POSTOJI BEZBROJ METODA ZA UTVRĐIVANJE STAROSTI ZEMLJE. GEOLOZI IZUČAVAJU RAZVOJ STENOVITIH FORMACIJA, BIOLOZI BELEŽE TRAGOVE MIKROORGANIZAMA TIPIČNIH ZA ODREĐENI PERIOD...
...METOD POZNAT KAO UGLJENIK 14 MERI RADIOAKTIVNOST NAGOMILANU TOKOM MILENIJUMA, ŠTO OMOGUĆAVA DA SE ODREDI STAROST ORGANSKIH MATERIJA, ONIH KOJE SADRŽE UGLJENIK.

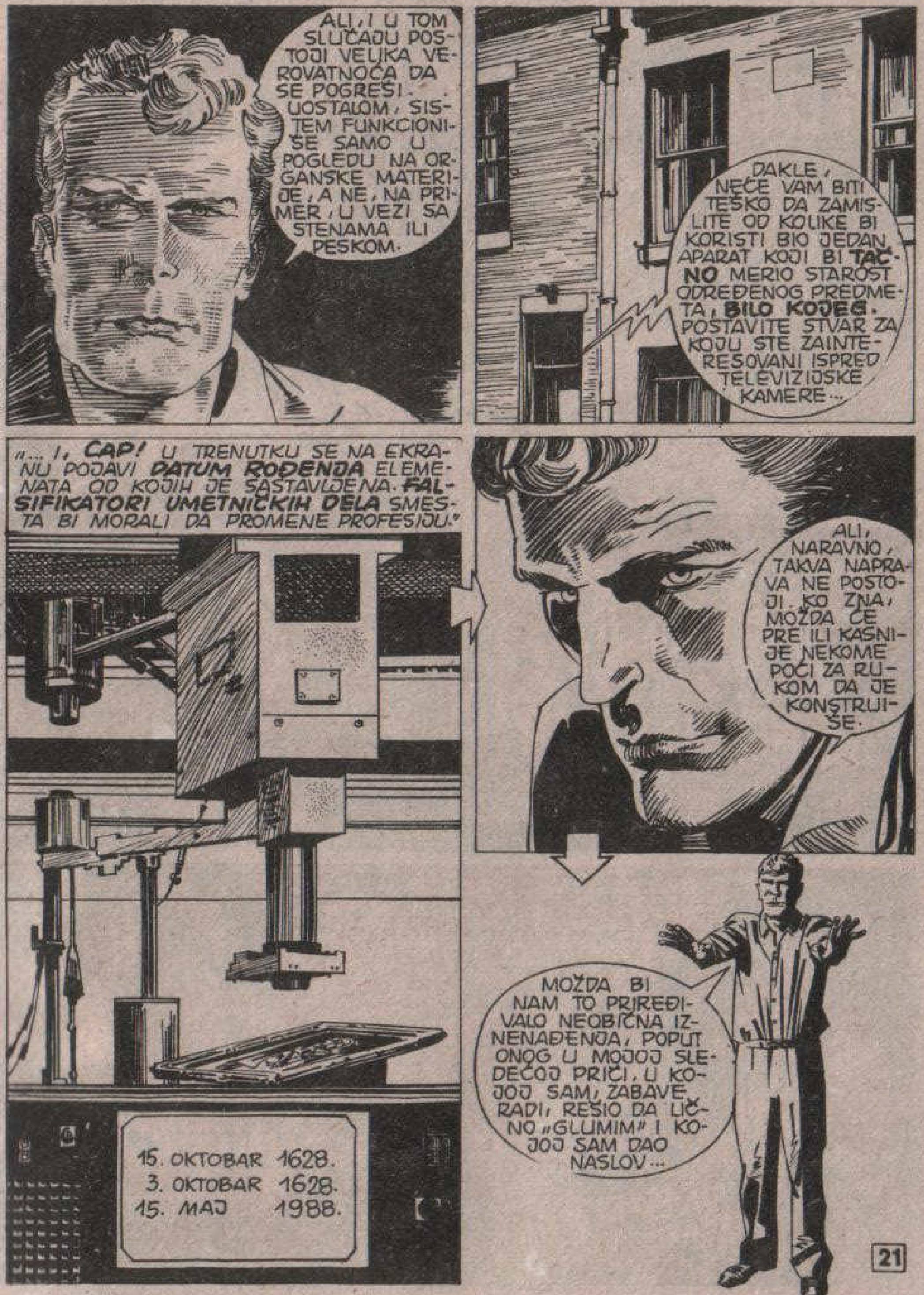
ALI, I U TOM SLUČAJU POSTOJI VELIKA VEROVATNOĆA DA SE POGREŠI. UOSTALOM, SISTEM FUNKCIONIŠE SAMO U POGLEDU NA ORGANSKE MATERIJE, A NE, NA PRIMER, U VEZI SA STENAMA ILI PESKOM.
DAKLE, NEĆE VAM BITI TEŠKO DA ZAMISLITE OD KOLIKE BI KORISTI BIO JEDAN APARAT KOJI BI TAČNO MERIO STAROST ODREĐENOG PREDMETA, BILO KOJEG. POSTAVITE STVAR ZA KOJU STE ZAINTERESOVANI ISPRED TELEVIZIJSKE KAMERE...
„...I, ČAP! U TRENUTKU SE NA EKRANU POJAVI DATUM ROĐENJA ELEMENATA OD KOJIH JE SASTAVLJENA. FALSIFIKATORI UMETNIČKIH DELA SMESTA BI MORALI DA PROMENE PROFESIJU."
15. OKTOBAR 1628.
3. OKTOBAR 1628.
15. MAJ 1988.
ALI, NARAVNO, TAKVA NAPRAVA NE POSTOJI. KO ZNA, MOŽDA ĆE PRE ILI KASNIJE NEKOME POĆI ZA RUKOM DA JE KONSTRUIŠE.
MOŽDA BI NAM TO PRIREĐIVALO NEOBIČNA IZNENAĐENJA, POPUT ONOG U MOJOJ SLEDEĆOJ PRIČI, U KOJOJ SAM, ZABAVE RADI, REŠIO DA LIČNO „GLUMIM" I KOJOJ SAM DAO NASLOV...

31 DECEMBAR 1899.
MARTI...
GDE SI, MARTI? BIFTEK ĆE SE OHLADITI!
SAMO TRENUTAK! DOLAZIM...
„TRENUTAK"... TO KAŽEŠ VEĆ TREĆI PUT, A PROŠLO JE DVADESET PET MINUTA.
ZAISTA ME INTERESUJE ŠTA TE TOLIKO ZAOKUPLJA. PRETPOSTAVLJAVAM DA SE NE RADI O ČLANKU KOJI JE TREBALO DA PREDAŠ PRE NEDELJU DANA, A KOJI JOŠ NISI NI ZAPOČEO.
HM...
ZAVRŠIĆU GA SUTRA... IMA VREMENA. NE, POSMATRAO SAM NOVI PROGRAM...

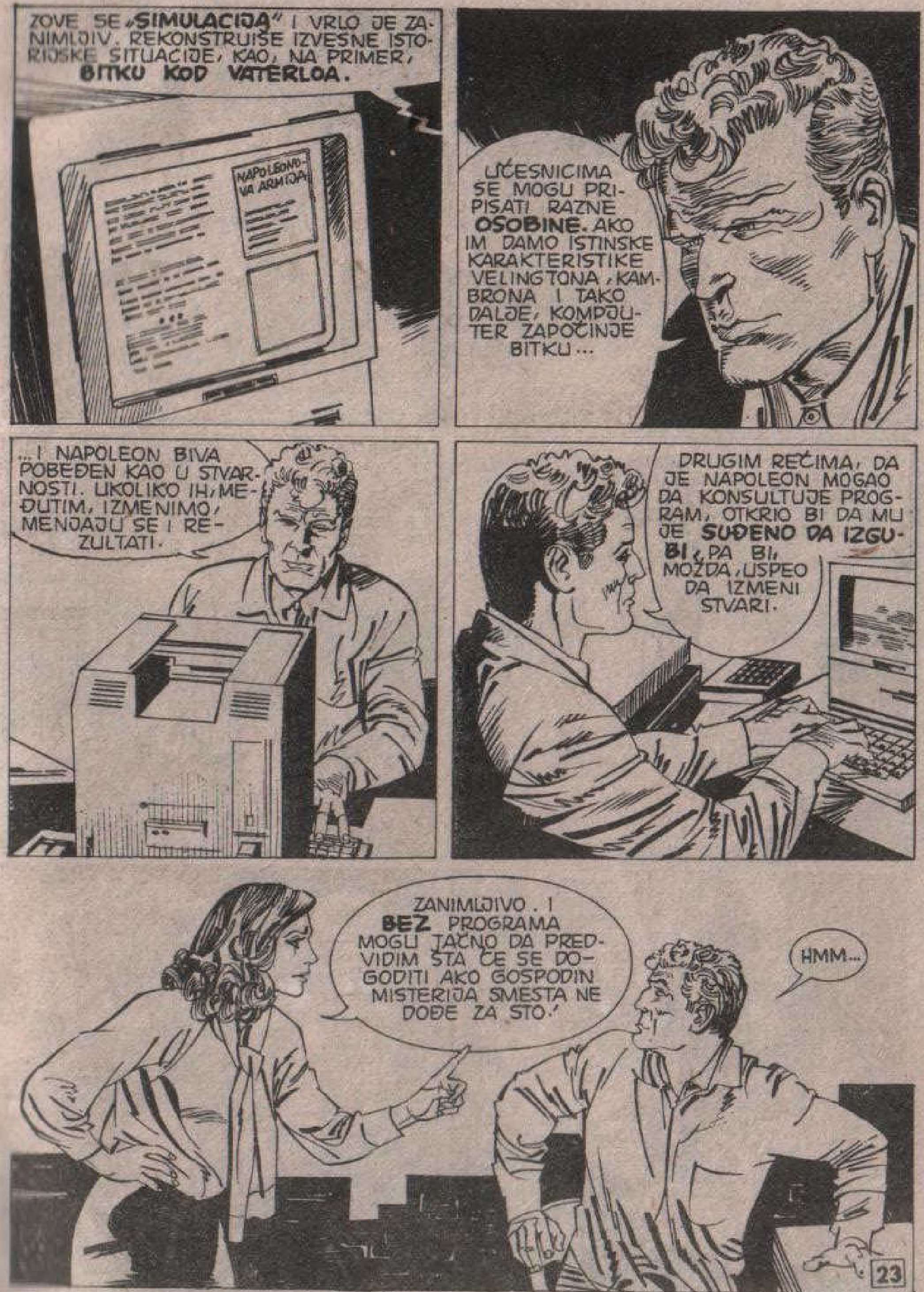
ZOVE SE „SIMULACIJA" I VRLO JE ZANIMLJIV. REKONSTRUIŠE IZVESNE ISTORIJSKE SITUACIJE, KAO, NA PRIMER, BITKU KOD VATERLOA.
NAPOLEONOVA ARMIJA
UČESNICIMA SE MOGU PRIPISATI RAZNE OSOBINE. AKO IM DAMO ISTINSKE KARAKTERISTIKE VELINGTONA, KAMBRONA I TAKO DALJE, KOMPJUTER ZAPOČINJE BITKU...
... I NAPOLEON BIVA POBEĐEN KAO U STVARNOSTI. UKOLIKO IH, MEĐUTIM, IZMENIMO, MENJAJU SE I REZULTATI.
DRUGIM REČIMA, DA JE NAPOLEON MOGAO DA KONSULTUJE PROGRAM, OTKRIO BI DA MU JE SUĐENO DA IZGUBI, PA BI, MOŽDA, USPEO DA IZMENI STVARI.
ZANIMLJIVO. I BEZ PROGRAMA MOGU TAČNO DA PREDVIDIM ŠTA ĆE SE DOGODITI AKO GOSPODIN MISTERIJA SMESTA NE DOĐE ZA STO.
HMM...

HMM... ZAMISLI, JAVA... AKO POSEDUJEŠ SVE NEOPHODNE PODATKE, SIMULACIJOM BI SE MOGLO...
ZNAŠ ŠTA, DIJANA? BIFTEK JE POTPUNO HLADAN.
MOGAO BI SE, KAO ŠTO SAM REKAO, SIMULIRATI SUKOB I DOZNATI NJEGOV ISHOD BEZ POTREBE DA SE RATUJE... ILI BI SE MOGLA IMITIRATI ORGANIZACIJA NEKE FIRME I UTVRDITI KAKO ĆE SE POSLOVANJE ODVIJATI.
NARAVNO, NEMOGUĆE JE RASPOLAGATI BAŠ SVIM PODACIMA. SITUACIJA BI MORALA BITI REKONSTRUISANA SA 100 POSTO TAČNOSTI VODEĆI RAČUNA NE SAMO O KONKRETNIM POKAZATELJIMA, VEĆ I O KARAKTERU POJEDINIH LIČNOSTI, SLUČAJNIM DOGAĐAJIMA I TAKO DALJE, I TAKO DALJE.
POŠTO JE TAKO NEŠTO NEVEROVATNO, ZAŠTO NE BISMO PRIČALI O NEČEMU DRUGOM? S VREMENA NA VREME TE UHVATI MANIJA KOMPJUTERA I ODJEDNOM OVA KUĆA POČNE DA LIČI NA FILIJALU SILIKON VALIJA.
HM... U PRAVU SI. ALI, TI UREĐAJI ME ODUŠEVLJAVAJU. IZVODE FANTASTIČNE STVARI.
24

ZAMISLI DA DŽERI... SEĆAŠ LI SE DŽERIJA ROSA IZ KOLORADO SPRINGSA? PISAO MI JE DA UPRAVO OSTVARUJE JEDAN MOJ STARI SAN...
...ELEKTRONSKO DATIRANJE... RAČUNAR KOJI TRENUTNO ODREĐUJE STAROST BILO KOJEG PREDMETA.
AKO BI TEBI TREBALO DA ODREDE STAROST, OTKRILI BI DA TI JE TELO STARO ČETRDESET SEDAM GODINA, MALO OTEŽALO, DOK MOZAK ODGOVARA DEČAKU OD DESET GODINA.
VRLO ZABAVNO! ČINI MI SE DA SAM SHVATIO DA MOJE PRISUSTVO VEČERAS PODSTIČE NA ZANIMLJIVA RAZMIŠLJANJA.
U VEZI SA TIM, ŽELEO BIH DA VAS PODSETIM DA...
DO VRAGA!
25

MRZIM LJUDE KOJI TELEFONIRAJU U VREME VEČERE I PRISILJAVAJU ME DA SE DIGNEM OD STOLA.
RRRING
PODSEĆAM TE DA JE VREME VEČERE ODAVNO ISTEKLO I DA...
MOLIM?
AH, ZDRAVO, LIZ! KAKO SI? UPRAVO SMO RAZGOVARALI O DŽERIJU.
KA-KAKO? ŠTA?
JA... ŽAO MI JE, LIZ. POJMA NEMAŠ KOLIKO MI JE ŽAO... A KADA SE TO DESILO?
UBIJEN JE JUČE, MART. POLICIJA KAŽE DA SE RADI O NARKOMANIMA...

...ALI JA ZNAM DA NIJE TAKO. U POSLEDNJE VREME DŽERI SE ČUDNO PONAŠAO. OH, MARTI...
ŽELELA BIH DA RAZGOVARAM SA TOBOM. DOLAZIŠ LI USKORO U HJUSTON?
PA...
UJUTRO TREBA DA ZAVRŠIM JEDAN HITAN POSAO, A ZATIM MORAM...
O KEJ, KRENUĆU PRVIM AVIONOM. MISLIM DA ĆU STIĆI U PODNE.
DO VIĐENJA, LIZ. PREMDA VEROVATNO ZVUČI BANALNO, NASTOJ DA BUDEŠ JAKA...
KLIK

ŠTA SE DESILO, MARTI?
UMRO JE DŽERI ROS.
OH... KAKO?
IZGLEDA DA SU GA UBILI NEKI NARKOMANI, ALI **LIZ** JE UBEĐENA DA SE SVE DRUGAČIJE ODIGRALO.
MOLILA JE DA DOĐEM U HJUSTON. NISAM JE MOGAO ODBITI.
JEDNOSTAVNO NEVEROVATNO. MALOČAS SMO PRIČALI O NJEMU, A SADA...

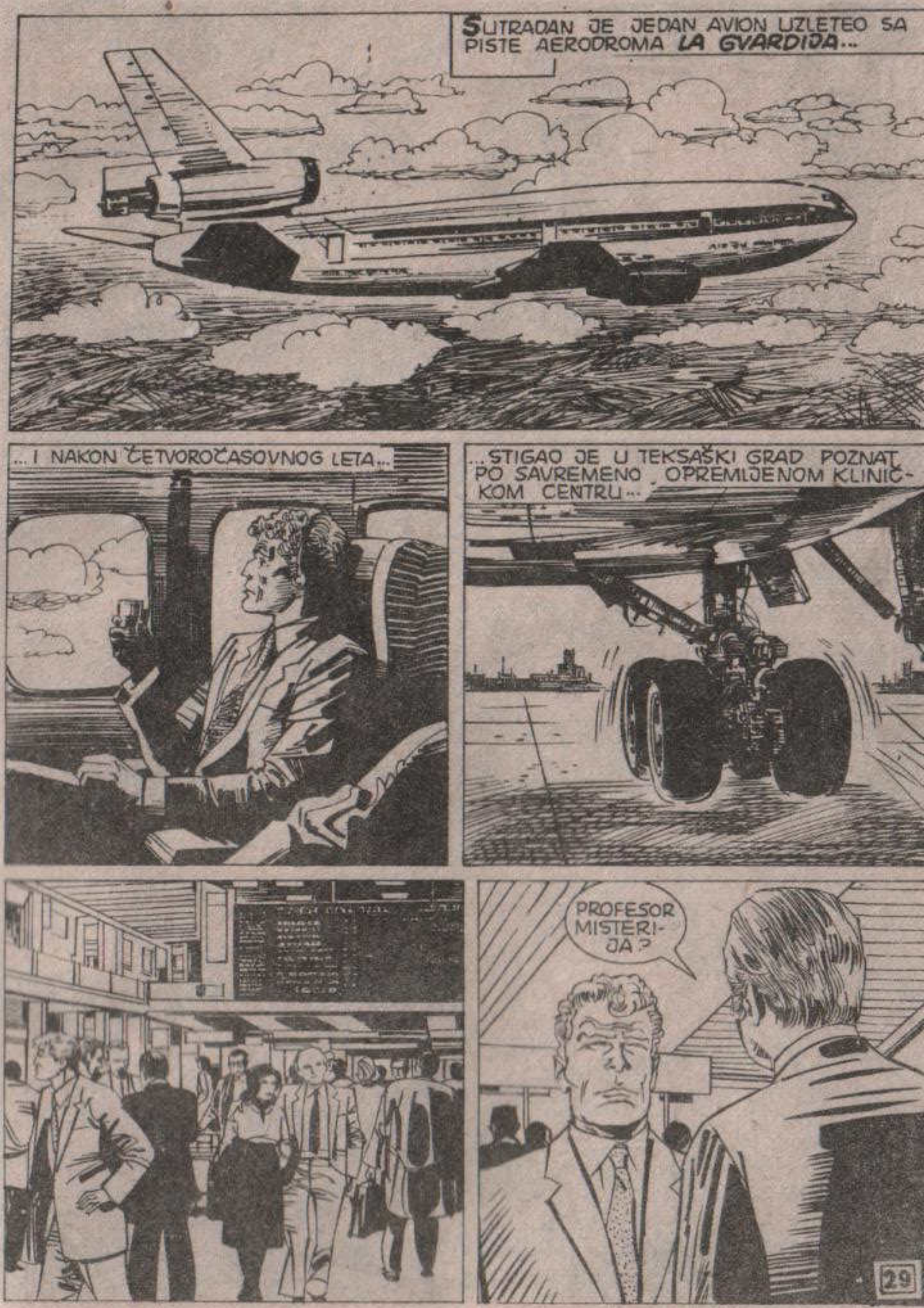
SUTRADAN JE JEDAN AVION UZLETEO SA PISTE AERODROMA **LA GVARDIJA**...
...I NAKON ČETVOROČASOVNOG LETA...
...STIGAO JE U TEKSAŠKI GRAD POZNAT PO SAVREMENO OPREMLJENOM KLINIČKOM CENTRU...
PROFESOR MISTERIJA?

DA. ALI, NE VERUJEM DA SAM IMAO ZADOVOLJSTVO...
DA SAM DOKTOR MORISON, MISTERIJA. LEČIM MADAM ROS.
POSLALA VAS JE DA ME DOČEKATE? NIJE BILO POTREBNO...
NE. NE ZNA DA SAM OVDE.
ČUO SAM DA ĆETE DOĆI POŠTO SAM SINOĆ BIO PRISUTAN KADA VAM JE LIZ TELEFONIRALA. HTEO SAM DA PORAZGOVARAMO...
...A ISTOVREMENO ĆU VAS PREBACITI DO GRADA. POZNAJETE LIZ, ZAR NE, MISTERIJA?
PA... NE BAŠ NAJBOLJE. VIDEO SAM JE DVA PUTA DOK SU ONA I DŽERI BILI VERENI, PRISUSTVOVAO SAM VENČANJU...
ZAŠTO PITATE, DOKTORE MORISON? KAKVE TO VEZE IMA SA DŽERIJEVOM SMRĆU?
NIKAKVE. BAR NE **DIREKTNO**.
LIZ JE PRETRPELA TEŽAK ŠOK, ŠTO JE SAMO POGORŠALO NJENO... HMM... **STANJE**.

DA BUDEM ISKREN, MADAM ROS GODINAMA BOLUJE OD **OZBILJNIH PSIHIČKIH POREMEĆAJA**. NA PRIMER, TEŠKE PARANOJE...
...RAZNORAZNIH OPSESIJA I TAKO DALJE, I TAKO DALJE. VEĆ SE DUGO LEČI, A ODNEDAVNO SE ČINILO DA SE STANJE POPRAVLJA.
MEĐUTIM, SADA, POSLE OVOGA ŠTO SE DOGODILO DŽERIJU... DRAGI PROFESORE MISTERIJA...
...MOLIM VAS DA ME PAŽLJIVO SASLUŠATE. LIZ ĆE VAM GOVORITI O SVOJIM FANTAZIJAMA I, AKO BUDETE HTELI, MOĆI ĆETE MI IH ISPRIČATI...
...ALI VAŽNO JE DA **NASTOJITE DA OSTANETE NEPRISTRASNI**. NEMOJTE JOJ PROTIVUREČITI, ALI NI PODRŽAVATI. U PROTIVNOM BISTE MOGLI UNIŠTITI UČINAK MOJE TERAPIJE.

HM...
Restaurant
NE USUĐUJEM SE DA VAM IŠTA OBEĆAM. NE POZNAJEM VAS, A SA LIZ JOŠ NISAM RAZGOVARAO. IPAK, U JEDNO MOŽETE BITI SIGURNI...
IMAĆU NA UMU OVO ŠTO STE MI REKLI. DA, U TO MOŽETE BITI SIGURNI.
DOBRO.
ZNAM DA STE UČEN ČOVEK I SIGURAN SAM DA ĆETE SE SLOŽITI SA MNOM.
IZAĆI ĆETE IZ AUTOMOBILA KVART ISPRED. NE BI BILO DOBRO DA NAS MADAM ROS VIDI ZAJEDNO.

DO VIĐENJA, MISTERIJA.
DO VIĐENJA, DOKTORE MORISON.
LEP POČETAK...
IZGLEDA DA SAM UZALUD DOLAZIO.
AH, BAŠ SAM EGOISTA!
ČAK I AKO SE DOGODILO ONAKO KAKO TVRDI POLICIJA, LIZ JE IPAK POTREBNA UTEHA. MOŽDA ĆE JOJ SUSRET SA MNOM UBLAŽITI BOL.
DRRING

MA-MARTI... TI SI! A JA SAM MISLILA...
OH, MARTI... MARTI!
HM... KAKO BI BILO DA SPUSTIŠ REVOLVER, LIZ?

N-NARAVNO! NARAVNO, MARTI! SADA KADA SI OVDE, MANJE ME JE STRAH.
STRAH? OD KOGA? ZAŠTO SI NAORUŽANA?
BOJIM SE NJIH... NJIH, MARTI!
ONIH KOJI SU UBILI DŽERIJA. ALI, ZBOG ČEGA?
BUDI HRABRA, LIZ...

NA ŽALOST, NIŠTA TI DRUGO NE MOGU REĆI. ŽIVOT... TVOJ ŽIVOT MORA DA TEČE DALJE.
ZNAM... JA **HOĆU** DA ŽIVIM... BAŠ ME JE ZATO I STRAH.
USKORO ĆE POKUŠATI I MENE DA UBIJU. A ZNAŠ LI ZAŠTO, MARTI?
ZATO ŠTO MI JE DŽERI SVE OTKRIO, A ONI NE ŽELE DA TO SAOPŠTIM DRUGIMA, PA SU REŠILI DA I MENE UKLONE.
ČUVAĆU TE, LIZ. STOGA NASTOJ DA SE SMIRIŠ.

ALI, DA BIH TI MOGAO POMOĆI, MORAŠ MI OBJASNITI KO SU TI „ONI" O KOJIMA GOVORIŠ? ŠTA TI JE DŽERI REKAO?...
DA... SVE ĆU TI ISPRIČATI. DOĐI, MARTI...
DŽERI JE UREDIO LABORATORIJU U KUĆI. STAJALO GA JE TO MNOGO NAPORA I ODRICANJA.
POGLEDAJ, MARTI... POGLEDAJ ŠTA SU NAPRAVILI...
SVE SU UNIŠTILI... **SVE!** CEO ŽIVOT ISPUNJEN RADOM...

AKO NE NAĐU NOVAC, BANDITI PUSTOŠE I UBIJAJU.
NIJE SE RADILO O BANDITIMA I NISU TRAŽILI NOVAC! TO JE BIO OBIČAN IZGOVOR.
PRAVI CILJ SASTOJAO SE U TOME DA UNIŠTE DŽERIJEV UREĐAJ, DA GA ZAUVEK SPREČE DA KONSTRUIŠE JOŠ JEDAN.
OVO... OVO JE BILA MAŠINA ZA ELEKTRONSKO DATIRANJE! ZAR NE?
TAČNO. ZNAM DA TI JE O NJOJ NEDAVNO PISAO.
ZAVRŠIO JU JE PRE NEŠTO VIŠE OD MESEC DANA. TAČNO MESEC DANA PRE NEGO ŠTO SU GA UBILI.
ZAVRŠIO JU JE? A JA SAM BIO UBEĐEN...

NIJE TE OBAVESTIO JER JOŠ NIJE FUNKCIONISALA, IAKO JE DŽERI BIO SIGURAN DA SU GREŠKE OTKLONJENE.
JOŠ SE SEĆAM VEČERI KADA JU JE ZAVRŠIO. OBOJE SMO BILI UZBUĐENI...
GOTOVO JE. HOĆEMO LI DA JE ISPROBAMO?
MOGLI BISMO UZETI ONU BOČU, KOMADIĆ STENE ILI CVET IZ VRTA...
SAČEKAJ.

ZNAM ŠTA ĆEMO NAJPRE PROVERITI. ODMAH SE VRAĆAM...
„ZNALA SAM DA JE DŽERI NESTRPLJIV DA ISPROBA PRONALAZAK. ZADRŽALA SAM SE SVEGA NEKOLIKO TRENUTAKA...“
ŠTA JE TO?
ZAR SE NE SEĆAŠ? VENČANICA... NOSILI SU JE MOJA MAJKA, BAKA, A NOSIĆE JE I NAŠA KĆI, AKO JE BUDEMO IMALI.
DA, MARTI... DŽERI I JA SMO ODLUČILI DA RODIM ČIM NJEGOV PRONALAZAK BUDE PATENTIRAN.
ZANIMA ME KADA JE IZRAĐENA. HTELA BIH DA ZAMISLIM PRABAKU KAKO KROJI I ŠIJE VENČANICU ZA SVOJU MERI.
DOBRO, DAJ MI JE.
ZAISTA SI NEIZLEČIVA ROMANTIČARKA, LIZ.

„DŽERI JE GROZNIČAVO UKLJUČIO MAŠINU. TREBALO JE UBACITI ODREĐENE PODATKE... DA LI SE RADI O SIROVOM ILI PRERAĐENOM MATERIJALU, I TOME SLIČNO.“
„I, ZATIM...“
ENTER
„U DELIĆU SEKUNDE LASERSKI SNOP ISPITAO JE TKANINU, A ZATIM SE NA EKRANU POJAVIO DATUM...“
DECEMBER, 31. 1899
31. DECEMBAR 1899... TADA JE BILA ZAVRŠENA!
ZAISTA, BAKA SE VENČALA 11. JANUARA 1900.
RADI! SHVATAŠ LI, LIZ? RADI!

POKUŠAJMO SA NEKIM DRUGIM PREDMETOM, A POTOM ĆU OBAVESTITI UNIVERZITET I ŠTAMPU.
DAJ MI VAZU MAJA.
HM... NE BI ME IZNENADILO KADA BI MAŠINA POKAZALA GODINU 1982. ONAJ TIP U MEKSIKU KOJI TI JU JE PRODAO IZGLEDAO JE PRILIČNO PODMUKLO.
IPAK, SMELA BIH SE OPKLADITI DA JE PRAVA. HAJDE!
DŽERI JE POSTAVIO VAZU ISPOD „ČITAČA"...
DECEMBER, 31. 1899
31. DECEMBAR 1899! ALI...
OH, DA... BAŠ SAM GLUP! NISAM BROJAČ VRATIO NA NULU. U REDU, IDEMO IZ POČETKA.

NE... NEMOGUĆE!
DECEMBER, 31. 1899
IZVEO SAM SVE PRORAČUNE. MORA DA SE RADI O NEOBIČNOJ KOINCIDENCIJI.
PONOVILI SMO PROBU SA DRUGIM PREDMETIMA IZ SOBE. ZA NAJVEĆI BROJ MAŠINA JE FUNKCIONISALA...
6. OKTOBAR 1987. SAVRŠENO TAČNO SE SEĆAM KADA SAM ZAVRŠIO KONSTRUISANJE TOG MODELA.
„ALI, KADA SU U PITANJU BILI PREDMETI STARIJI OD VEKA, MAŠINA JE STALNO POKAZIVALA ISTI DATUM..."
DECEMBER, 31. 1899

POKUŠALI SMO SA SVIM MOGUĆIM STVARIMA: KAMENJEM IZ VRTA, DELIĆEM KUTIJICE KOJU JE DŽERI NASLEDIO KAO PORODIČNO DOBRO, VRHOM INDIJANSKE STRELE, ALI ODGOVOR JE UVEK BIO JEDNAK.
SAMO JE JEDANPUT MAŠINA IZBACILA DRUGAČIJI DATUM. **DŽERI** JE POD ČITAČ STAVIO NEKI CRNKASTI KAMEN KOJI JE NJEGOV OTAC DONEO KO ZNA ODAKLE...
MAY. 6 - 5000000283 B.C.
JOŠ SE SEĆAM DATUMA... 6. MAJ PET MILIJARDI I 283 GODINE PRE NOVE ERE. MAŠINA SE PRIDRŽAVALA KONVENCIONALNOG NAČINA DATIRANJA.

RADILO SE O LOGIČKOJ STAROSTI, ALI SE TO VIŠE NIJE PONOVILO.
VEROVATNO SE POJAVILA GREŠKA U PROGRAMU.
I DŽERI JE DOŠAO DO TOG ZAKLJUČKA IAKO NIJE BIO POTPUNO SIGURAN.
PETNAEST DANA JE PROVERAVAO LINIJU PO LINIJU SLUŽEĆI SE NAJSAVRŠENIJIM SISTEMIMA ZA UTVRĐIVANJE GREŠAKA. NA KRAJU JE BIO UVEREN DA JE PROGRAM **SAVRŠEN**.
MEĐUTIM, TADA JE POČEO DA SE **MENJA**. POSTAO JE RAZDRAŽLJIV, NERVOZAN. JEDNE NOĆI SAM ČULA KAKO USTAJE.
„IZGLEDA DA JE IZNENADA DOŠAO NA NEKU IDEJU...“
„RAZGOVARAO JE TELEFONOM TONOM KOJI MU NIJE BIO SVOJSTVEN...“
DA, ZNAM DA JE ČETIRI UJUTRO, BUDALO! IMAM SAT!

ALI, KAŽEM VAM DA MORATE **ODMAH** DOĆI I PREGLEDATI GA! JESTE LI RAZUMELI?
SPUSTIO JE SLUŠALICU. BUDALA! PREKINUO JE VEZU...
KO JE TO BIO, DŽERI? KOGA SI ZVAO DA DOĐE?
JEDNOG **GEOLOGA.** HTEO SAM DA GA ZAMOLIM DA POGLEDA KAMEN...
...ONAJ KOJEM JE MAŠINA PRIPISALA TAČNU STAROST! ALI, NIJE ME ČAK NI SASLUŠAO!
PRETPOSTAVLJAM DA GA JE NAREDNOG DANA DAO NA ISPITIVANJE.
TAČNO.

TAKO JE SAZNAO DA SE RADILO O METEORITU. POTOM SE POVUKAO U SEBE I VIŠE NI SA KIM NIJE RAZGOVARAO.
S VREMENA NA VREME MRMLJAO BI REČI KAO „ZAVERA", „TREBA OBAVESTITI SVET", I SLIČNO. ZAMISLI, ČAK NI SA MNOM NIJE HTEO DA KOMUNICIRA!
JEDNOG DANA JE OTIŠAO DA SE NAĐE SA KOLEGOM, NEKIM MORISONOM. VRATIO SE OGORČEN...
MORISONOM?
DA GA, MOŽDA, NE POZNAJEŠ?
POZNAJEM JEDNOG MORISONA, ALI TO JE VRLO ČESTO PREZIME. NASTAVI.
NIŠTARIJA! NIJE MI POVEROVAO! NE SLAŽE SE SA MOJOM TEORIJOM!
KAKVOM TEORIJOM, DRAGI? KAKVOM?
NIŠTA TI NE SMEM REĆI. ONAJ KOJI JE SVE TO ISKOMBINOVAO POSEDUJE **BOŽANSKU** MOĆ. A UVEREN SAM DA ZNA DA I JA **ZNAM**.

POKUŠAĆE DA ME UKLONI KAKO NE BIH OBJAVIO ISTINU. ZBOG TOGA MORAM DA POŽURIM.
TO SE DOGODILO PRE NEKOLIKO DANA. VEČE UOČI...
BILA SAM U BIOSKOPU SA PRIJATELJICAMA. VRATILA SAM SE PRILIČNO KASNO...
„...I SA ZAPREPAŠĆENJEM UTVRDILA DA SU VRATA OTKLJUČANA..."
DŽERI... DŽERI?

AHHHH!
„LEŽAO JE U LOKVI KRVI MEĐU UNIŠTENIM UREĐAJIMA. BELEŠKE, DISKETE, PROGRAMI, SVE JE BILO NESTALO..."
DA LI SI... DA LI SI OBAVESTILA POLICIJU?
JESAM.

MEĐUTIM, POŠTO SU NESTALI SREBRO I KRZNA, BUDALE SU BILI SIGURNI DA SU U PITANJU OBIČNI LOPOVI KOJI SU ŽELELI DA DOĐU DO NOVCA.
MARTI! ZNAM DA SU GA UBILI JER JE NEŠTO OTKRIO I DA SU UBEĐENI DA SAM I JA SA TIM UPOZNATA! MORAŠ IH ZAUSTAVITI!
MORAŠ IH ZAUSTAVITI PRE NEGO ŠTO I MENE UBIJU!
UČINIĆU SVE ŠTO JE U MOJOJ MOĆI, LIZ... OBEĆAVAM.

KASNIJE...
NARAVNO DA SAM GA POZNAVAO, MISTERIJA. DOBRO SAM GA POZNAVAO...
LIZ JE VEROVALA DA SAM DŽERIJEV KOLEGA... NIJE ZNALA DA SAM, ZAPRAVO, PSIHIJATAR. KADA BI MI SE ISPOVEDALA, ČINILA JE TO PRED PRIJATELJEM, NE PRED LEKAROM.
SMATRAO SAM DA JE TO NAJBOLJI NAČIN. DA SAM JOJ PRISTUPIO FORMALNO, POVUKLA BI SE U SEBE.
RAZUMEM.
ODGOVORITE MI NA JEDNO PITANJE, DOKTORE. DŽERI ROS VAS JE POSETIO PRE DESETAK DANA?
DA. HTEO JE DA ME OBAVESTI DA SE STANJE NJEGOVE SUPRUGE POGORŠAVA I DA SE MANIJA GONJENJA UVEĆAVA.
NIJE VAM IZLOŽIO NEKAKVU ČUDNU TEORIJU O DATIRANJU ELEMENATA?
TEORIJU? NE. BIO JE SAMO LJUT ZATO ŠTO SE U NEKOM PROGRAMU POJAVILA GREŠKA KOJU NIKAKO NIJE MOGAO DA NAĐE.

I LIZ JE NEŠTO SLIČNO POMENULA. ŠTA DA RADIM?
AKO ŽELITE MOJ SAVET, RECITE JOJ DA ĆETE SE POZABAVITI SLUČAJEM, DA STE OTKRILI TRAG.
OSTANITE KOD NJE JEDAN DAN, A ZATIM SE VRATITE KUĆI. OD TOG TRENUTKA NA SCENU ĆU STUPITI JA, KAO DOBAR „PORODIČNI PRIJATELJ”.
U REDU, POSLUŠAĆU VAS.
DO VIĐENJA, DOKTORE, I HVALA NA SVEMU.
ŠTO MU GROMOVA!
LIZ KAŽE DA JE ON LUD, A MORISON TVRDI DA JE LUDA ONA. MENI SE ZAISTA NIJE UČINILA SASVIM NORMALNOM, ALI DOŽIVELA JE STRAŠAN ŠOK...

U SVAKOM SLUČAJU, JEDNO JE SIGURNO... NE VERUJEM DA SE IZA DŽERIJEVE SMRTI KRIJE ZAVERA.
INDUSTRIJSKA ŠPIJUNAŽA NE DOLAZI U OBZIR, POŠTO APARAT NIJE FUNKCIONISAO.
MISLIM DA JE MORISON U PRAVU. VRATIĆU SE KUĆI, PA ĆU PORAZGOVARATI SA **TREVISOM**.
MOŽDA POZNAJE NEKOGA KO BI BIO U STANJU DA „POKRENE” LOKALNE POLICAJCE KAKO BI SPROVELI DETALJNIJU ISTRAGU.
31. DECEMBAR 1899... NARAVNO, TO JE DATUM KOJI NEĆU ZABORAVITI.

NJUJORK...
NO PARKING
TAXI
ZDRAVO, STARI MOJ. NIŠTA NOVO?
NA ŽALOST, NE DONOSIM PRIJATNE VESTI. NALAZIO SAM SE U ZAISTA NEUGODNOJ SITUACIJI.

ŠTA ĆEŠ, TAKAV JE ŽIVOT. DA, SLUČAJNO, NIJE STIGLA POŠTA?
HMMM... IMAĆU POSLA CELO PREPODNE. DA VIDIMO.
RAČUN... RAČUN... RAČUN... RAČUN OD AMERIKEN EKSPRESA... PISMO OD IZDAVAČA...
SADA ĆU TI DEMONSTRIRATI SVOJE VANČULNE SPOSOBNOSTI... „DRAGI MISTERIJA, ŠTA DA RADIMO? OBEĆALI STE NAM ČLANAK DO DESETOG U MESECU, A DANAS JE DVADESET PETI. UKOLIKO SE ZAKAŠNJENJA BUDU...”
DRAGI MISTERIJA,
PREMA OBIČAJU, OBEĆALI STE NAM ČLANAK DO DESETOG U MESECU, A DANAS JE DVADESET PETI. DUŽAN SAM DA VAS OBAVESTIM DA ĆEMO, UKOLIKO SE ZAKAŠNJENJA BUDU PONAVLJALA, BITI PRISILJENI DA SE OBRATIMO ZA SARADNJU NEKOM DRUGOM STRUČNJAKU VAŠE SPECIJALNOSTI. STOGA BISMO ŽELELI DA SE EPIZODE KAO ŠTO JE OVA VIŠE NE DOGAĐAJU...
LIČI NA RUKOPIS URIJA ĆELERA. DA VIDIM... POKRET PODRŠKE ISLAMU. AH! „SAMO VI MOŽETE DOBITI MILION DOLARA”... IZBOR IZ RIDERS DAJDŽESTA. KAKO LI SU DOŠLI DO MOJE ADRESE? A OVO...

OH! OVO JE OD DŽERIJA...
JERRY ROSS 890 TURNPIKE Rd HUSTON. TEXAS
MARTIN MYST 3, WASHING NEW YORK
LISTING KOMPJUTERSKOG PROGRAMA... I PISMO...
„DRAGI MARTI, NE BIH ŽELEO DA TE UVLAČIM U NEŠTO ŠTO PREMAŠUJE TVOJE I MOJE SNAGE, ALI NE ZNAM KOME BIH SE DRUGOM OBRATIO.”
„TI SI PO PRIRODI SPREMAN DA PRIHVATIŠ POJAVE KOJE IZMIČU RAZUMU, A JA SE BOJIM DA SAM UPAO UPRAVO U JEDAN OD TIH NEOBJAŠNJIVIH SLUČAJEVA.”
„KAO ŠTO ZNAŠ, UPRAVO SAM RADIO NA SISTEMU ELEKTRONSKOG DATIRANJA. PROŠLOG MESECA SAM REŠIO DA GA ISPROBAM...”
SLEDI PRIČA KOJU SAM ČUO OD LIZ... O VEĆEM BROJU POKUŠAJA I DATUMU OD 31. DECEMBRA 1899.

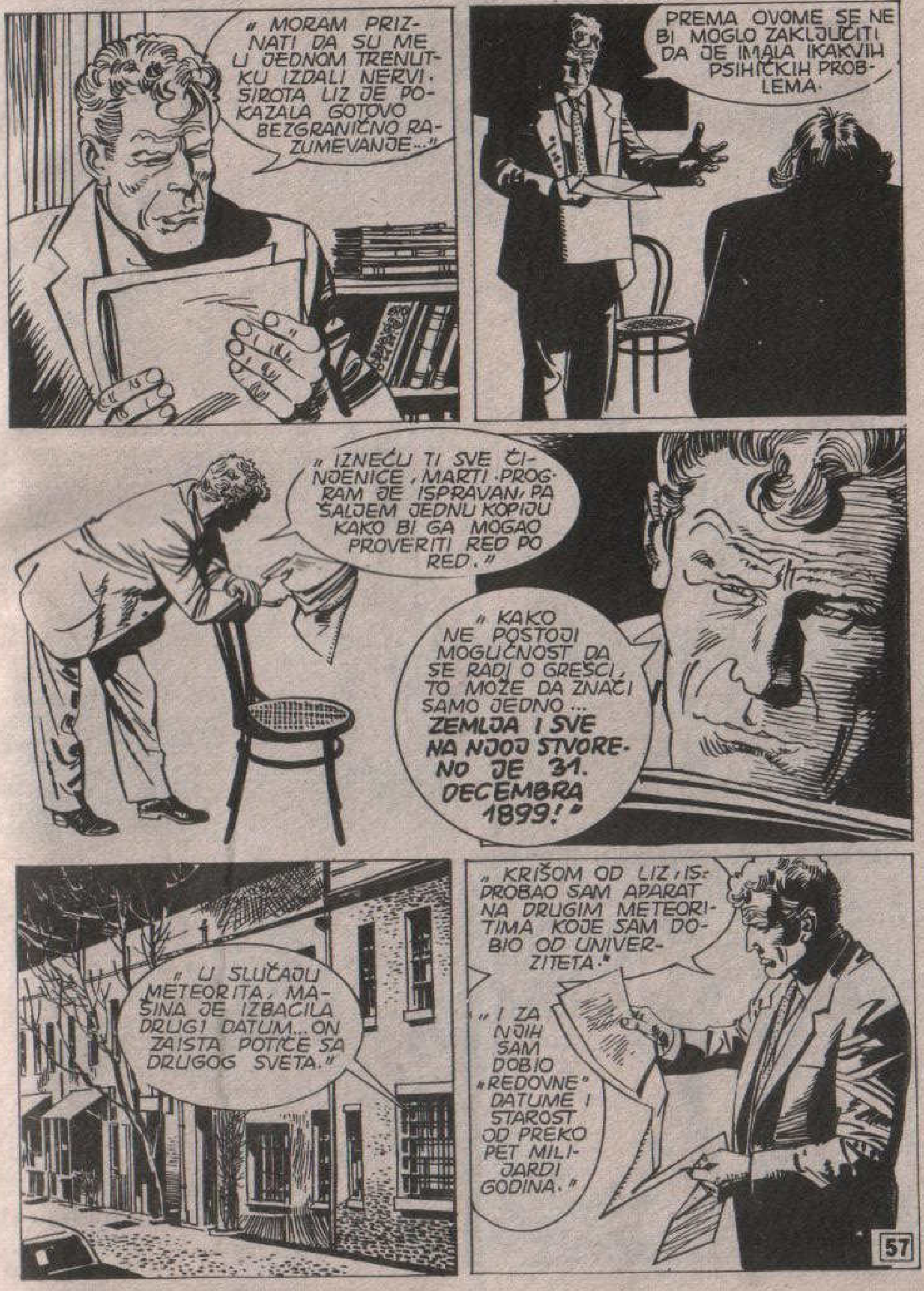

„MORAM PRIZNATI DA SU ME U JEDNOM TRENUTKU IZDALI NERVI. SIROTA LIZ JE POKAZALA GOTOVO BEZGRANIČNO RAZUMEVANJE...”
PREMA OVOME SE NE BI MOGLO ZAKLJUČITI DA JE IMALA IKAKVIH PSIHIČKIH PROBLEMA.
„IZNEĆU TI SVE ČINJENICE, MARTI. PROGRAM JE ISPRAVAN, PA ŠALJEM JEDNU KOPIJU KAKO BI GA MOGAO PROVERITI RED PO RED.”
„KAKO NE POSTOJI MOGUĆNOST DA SE RADI O GREŠCI, TO MOŽE DA ZNAČI SAMO JEDNO... ZEMLJA I SVE NA NJOJ STVORENO JE 31. DECEMBRA 1899!”
„U SLUČAJU METEORITA, MAŠINA JE IZBACILA DRUGI DATUM... ON ZAISTA POTIČE SA DRUGOG SVETA.”
„KRIŠOM OD LIZ, ISPROBAO SAM APARAT NA DRUGIM METEORITIMA KOJE SAM DOBIO OD UNIVERZITETA.”
„I ZA NJIH SAM DOBIO „REDOVNE” DATUME I STAROST OD PREKO PET MILIJARDI GODINA.”

„SVOJU SAM TEORIJU IZLOŽIO JEDNOM KOLEGI, NEKOM MORISONU I, KAO ŠTO SE MOGLO OČEKIVATI, ISMEJAO ME JE."
„SADA JE IZLAŽEM TEBI. PROVERI LISTING. ŽELEO BIH DA PRONAĐEŠ GREŠKU ILI DOKAŽEŠ DA SAM LUD."
„U PROTIVNOM ĆE SE ISPOSTAVITI DA SMO DEO NEVEROVATNOG PLANA KOJI NIKO OD NAS NIJE U STANJU DA ZAMISLI. TVOJ DŽERI."
ŠTO MU GROMOVA!
DAKLE, LIZ JE BILA U PRAVU. SIROTI DŽERI JE ZAISTA „ŠENUO".
ZEMLJA STVORENA 31. DECEMBRA 1899... ČISTA LUDOST. A ISTORIJA? DOKUMENTI? TRADICIJA? KAKO JE MOGAO POVEROVATI U TAKVU BUDALAŠTINU?

RAZUMLJIVO JE ŠTO GA JE MORISON ISMEJAO. DŽERI JE PODSVESNO IZMISLIO PRIČU KAKO NE BI SAMOM SEBI PRIZNAO DA JE POGREŠIO.
HEJ, SAMO TRENUTAK!
MORISON JE SLAGAO! PREDSTAVIO SE KAO DOKTOR KOJI LEČI LIZ, UVERAVAO ME DA MU DŽERI NIJE PRIČAO O SVOJIM PRONALASCIMA... ZAŠTO?
IZGLEDA DA JE ŽELEO DA ME UPUTI POGREŠNIM PUTEM, DA ME NAVEDE DA ODUSTANEM OD TRAGANJA...
...I U POTPUNOSTI JE USPEO. JEDINO ŠTO NIJE MOGAO PRETPOSTAVITI JESTE DA MI JE DŽERI PISAO.
HMM...

NE, MARTI... NE MOŽEŠ GUBITI VREME NA OVOM SLUČAJU. GREŠKA POSTOJI. SASVIM JE JASNO I NE TREBA JE ČAK NI ISPITIVATI.
UFF!
DOBRO, DOBRO, JAVA... NEMOJ ME TAKO GLEDATI. SAMO ĆU GA PRELISTATI. AKO NIŠTA DRUGO, DA UMIRIM SAVEST.
I ZNAJ DA, UKOLIKO BI SE SLUČAJNO POKAZALO DA JE HIPOTEZA TAČNA, TVOJA RASA NIJE IZUMRLA PRE TRIDESET HILJADA GODINA, VEĆ JE NASTALA 31. DECEMBRA 1899. KAO I SVE OSTALO.
HMM...
PREMISE SU ZAISTA **GENIJALNE**. PRIŠAO JE PROBLEMU IZ DOSAD NEOSVETLJENOG UGLA...

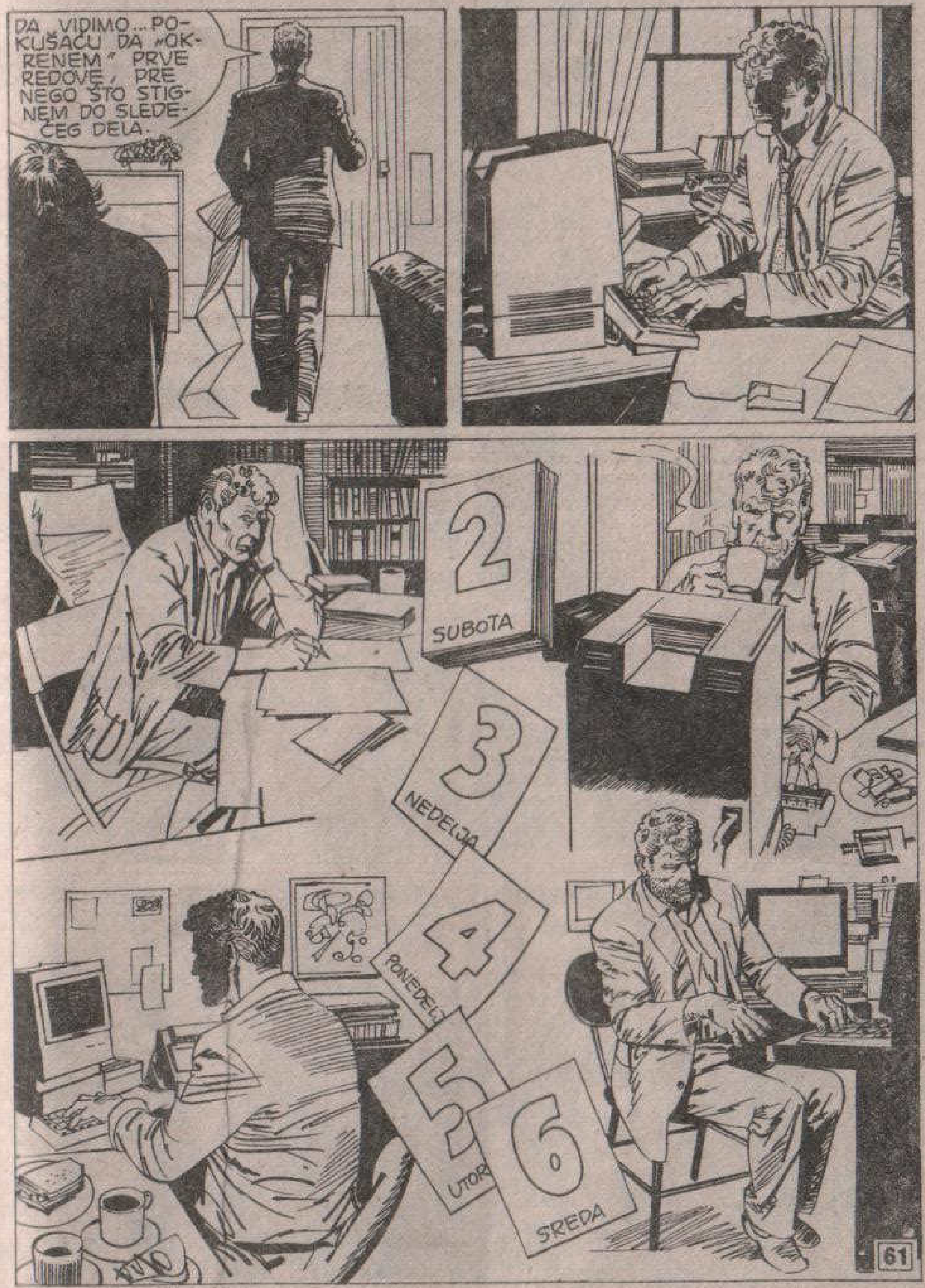
DA VIDIMO... POKUŠAĆU DA "OKRENEM" PRVE REDOVE, PRE NEGO ŠTO STIGNEM DO SLEDEĆEG DELA.
2 SUBOTA
3 NEDELJA
4 PONEDELJ
5 UTOR
6 SREDA

NEDELJU DANA KASNIJE...
DAKLE? JOŠ SI ŽIV?
NEVEROVATNO, DIJANA, NEVEROVATNO! DŽERI JE BIO GENIJE...
...A NJEGOV JE PROGRAM REMEK-DELO LOGIKE. APSOLUTNO JE BESPREKORAN.
PROVERIO SAM GA RED PO RED. ZATRAŽIO SAM I POTVRDE OD PRIJATELJA SA MIT-a POVODOM NEKIH SUVIŠE KOMPLIKOVANIH ODLOMAKA.
NEMA GREŠKE... U TO MOŽEMO BITI APSOLUTNO SIGURNI.
DA, I?
PREMA SVEMU SUDEĆI, MAKSIMALNA STAROST MATERIJE IZNOSI OSAMDESET DEVET GODINA. A VRLO JE MALO NAS KOJI TO ZNAMO.

NE VERUJEŠ, VALJDA, U TAKVU GLUPOST, MARTI?
JEDNOSTAVNO REČENO, VIŠE POJMA NEMAM U ŠTA TREBA DA VERUJEM.
MISLIM DA BI JEDINI LOGIČNI POSTUPAK BIO DA DOKUMENTACIJU PREDAM KOLEGIJUMU NAUČNIKA. NARAVNO, UKOLIKO SE LIZ SAGLASI.
ALI, PRE TOGA, MORAM NEŠTO URADITI! NEŠTO NA ŠTA SAM GOTOVO ZABORAVIO, ZADUBLJEN U KONTROLISANJE PROGRAMA.
HOĆU DA DOZNAM ZBOG ČEGA JE MORISON LAGAO, KAKVA MU JE BILA NAMERA.
IĆI ĆEŠ OPET U HJUSTON?
ZASAD ĆU MU SAMO TELEFONIRATI. BAŠ ME INTERESUJE KAKO ĆE REAGOVATI.
TRR-KLIK!
TRR-KLIK!

HALO? PROFESOR MORISON?
VI STE MU... PRIJATELJ?
RECIMO, POZNANIK.
ŽAO MI JE... PROFESOR MORISON JE PREMINUO.
U PITANJU JE SAOBRAĆAJNA NESREĆA. SA DOKTOROM JE U KOLIMA BILA I UDOVICA JEDNOG NJEGOVOG KOLEGE. LIZ ROS... DA, MISLIM DA SE TAKO ZVALA.
MRTVI...
...LIZ I MORISON SU MRTVI!

BILA JE UBEĐENA DA ĆE JE UBITI, A SAD...
SAOBRAĆAJNU NESREĆU NIJE TEŠKO IZAZVATI.
A ŠTA AKO JE BILA U PRAVU? AKO STVARNO POSTOJI NEKO KO NE ŽELI DA SE SAZNA ZA DŽERIJEV PRONALAZAK?
ALI, ZAŠTO? KAKVOG TO IMA SMISLA? NAJGORE ŠTO BI SE MOGLO DESITI JESTE DA TIM STRUČNJAKA OTKRIJE GDE JE GREŠKA, POŠTO JE SIGURNO DA POSTOJI...
U SVAKOM LUČAJU, MI SMO OŠ ŽIVI. ODMAH ĆU POZVATI GARDNERA AMERIČKOG NAUČ- OG DRUŠTVA. ON JE RAVA OSOBA KOJA E PROBLEM IZNETI RED KOMPETENTNE LJUDE.
KADA VEST BUDE OBNARODOVANA, NIKO NIŠTA NEĆE MOĆI DA UČINI. NE MOGU POBITI SVE ČITAOCE REVIJE.

NEMA NIKAKVOG SIGNALA.
ZAR BAŠ SADA DA SE PREKINE VEZA!
U REDU, TELEFONIRAĆU IZ JAVNE GOVORNICE.
ALI...
BRAVA SE ZAGLAVILA! STO MU GROMOVA!

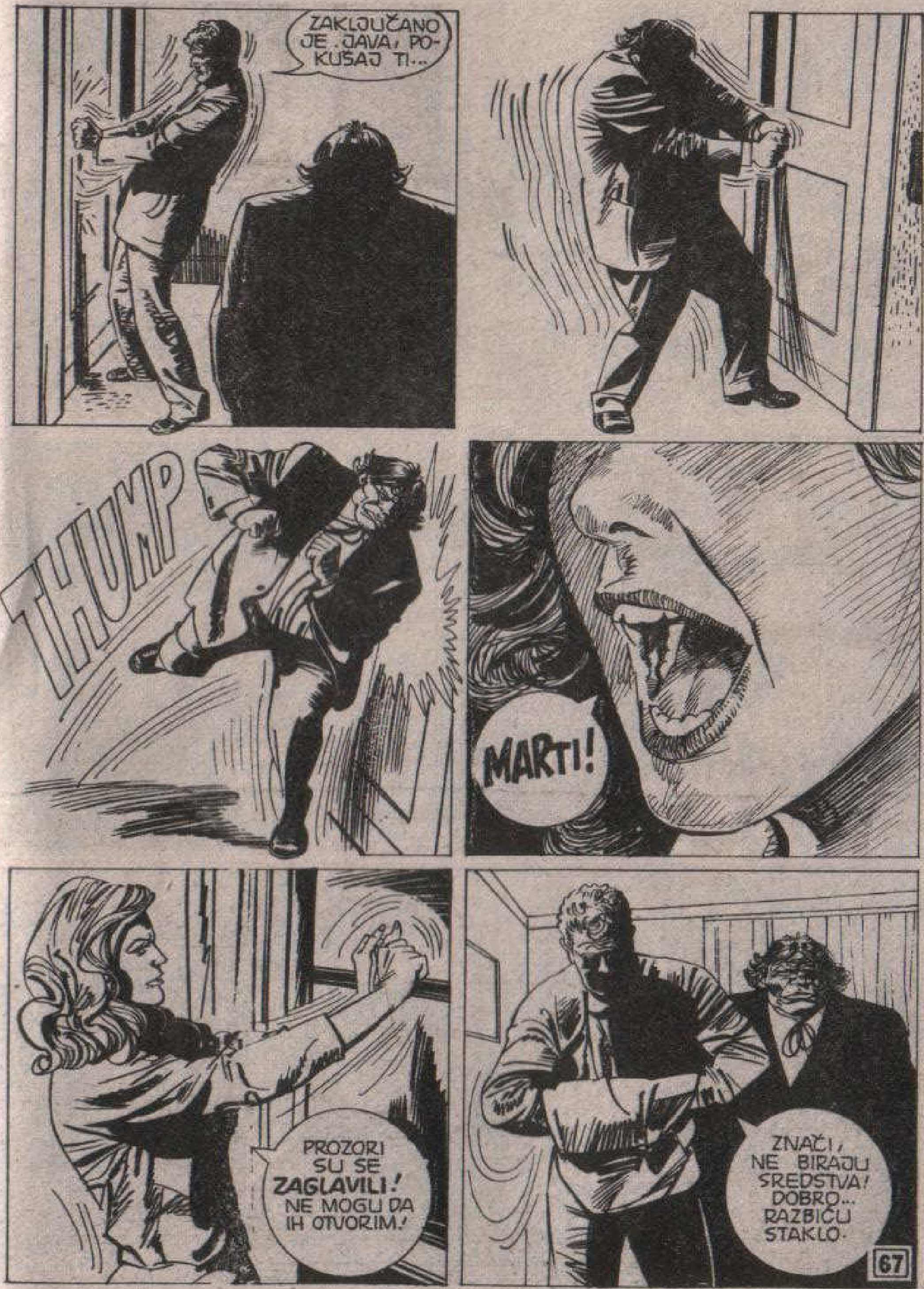
ZAKLJUČANO JE, JAVA, POKUŠAJ TI...
THUMP
MARTI!
PROZORI SU SE ZAGLAVILI! NE MOGU DA IH OTVORIM!
ZNAČI, NE BIRAJU SREDSTVA! DOBRO... RAZBIĆU STAKLO.

TUNF!
NIŠTA!
NEVEROVATNO... NEVEROVATNO! ŠTA SE DEŠAVA?!
VATRA! IZBIO JE POŽAR!

POKUŠAVAJU DA SIMULIRAJU NESREĆAN SLUČAJ... KAO I U DRUGIM SLUČAJEVIMA.
RGHRRR! RGHHH!
NEMA VODE!

BRZO! HAJDEMO U RADNU SOBU... NJU PLAMEN JOŠ NIJE ZAHVATIO!
BEE-BEOP-
BEE-BEOP-

MARTI... ŠTA SE, ZAPRAVO, ZBIVA?
NE ZNAM...
STO MU GROMOVA!
GDE SAM STAVIO ONU DISKETU?
SIMULATOR IGRE
A ŠTA AKO JE...

ALI, TO JE APSURDNO... NEMOGUCE. PA IPAK, SVE BI IMALO LOGIKE...
ŠTA, MARTI? ŠTA?
PRATITE NAS, ZAR NE? UKOLIKO JE TAKO, VAŠ PROGRAM JE PROPAO.
MA-MARTI... SA KIM RAZGOVARAŠ?
NE ZNAM KAKVI SU VAM CILJEVI, ALI NEĆETE IH OSTVARITI.
ZAHTEVAM RAZGOVOR... RAZGOVOR!
OH, MARTI... JESI LI POLUDEO?

NE RAZUMEM... PROZOR NE MOŽE DA SE RAZBIJE. MORA DA SU STAKLA ARMIRANA!
KAO I VRATA!
VATRA SE SVE VIŠE ŠIRI!
PONAVLJAM: ZAHTEVAM RAZGOVOR. MOŽDA ĆEMO SE NEKAKO NAGODITI...
AHHHH!
AGHRRR

IZNENADA...
PLJUS!
FFFFT!
KAKO STE?
DOBRO... ZAR MISLIM...

ČUDAN NEKI POŽAR... NAJPRE NIKAKO NISMO MOGLI DA OTVORIMO VRATA, A ZATIM SU IZNENADA **POPUSTILA**.
PLAMEN JE BIO IZUZETNO VISOK... MEĐUTIM, ŠTETA JE GOTOVO ZANEMARIVA.
ČULI SU. DOZVOLILI SU DA OSTANEMO ŽIVI!
ŠTA SE DESILO? SA **KIM** SI RAZGOVARAO?
JOŠ NE ZNAM, ALI VERUJEM DA ĆEMO USKORO IMATI POSETU...

„...SUSRET SA NEKIM IZ VELIKE DALJINE...“
KUDA IDEMO?
POJMA NEMAM. ČINI MI SE DA NEKO UPRAVLJA SVIM MOJIM POSTUPCIMA.
JEDNOSTAVNO OSETIM DA TREBA DA SKRENEM U JEDNU ULICU ILI UĐEM U DRUGU.
MISLIM DA ĆEMO SE NA KRAJU NAĆI U NEKOJ PUSTOJ OBLASTI.
SATIMA JE FERARI PUTOVAO PREMA ZAPADU...
JOŠ MALO, PA ĆE SVANUTI.

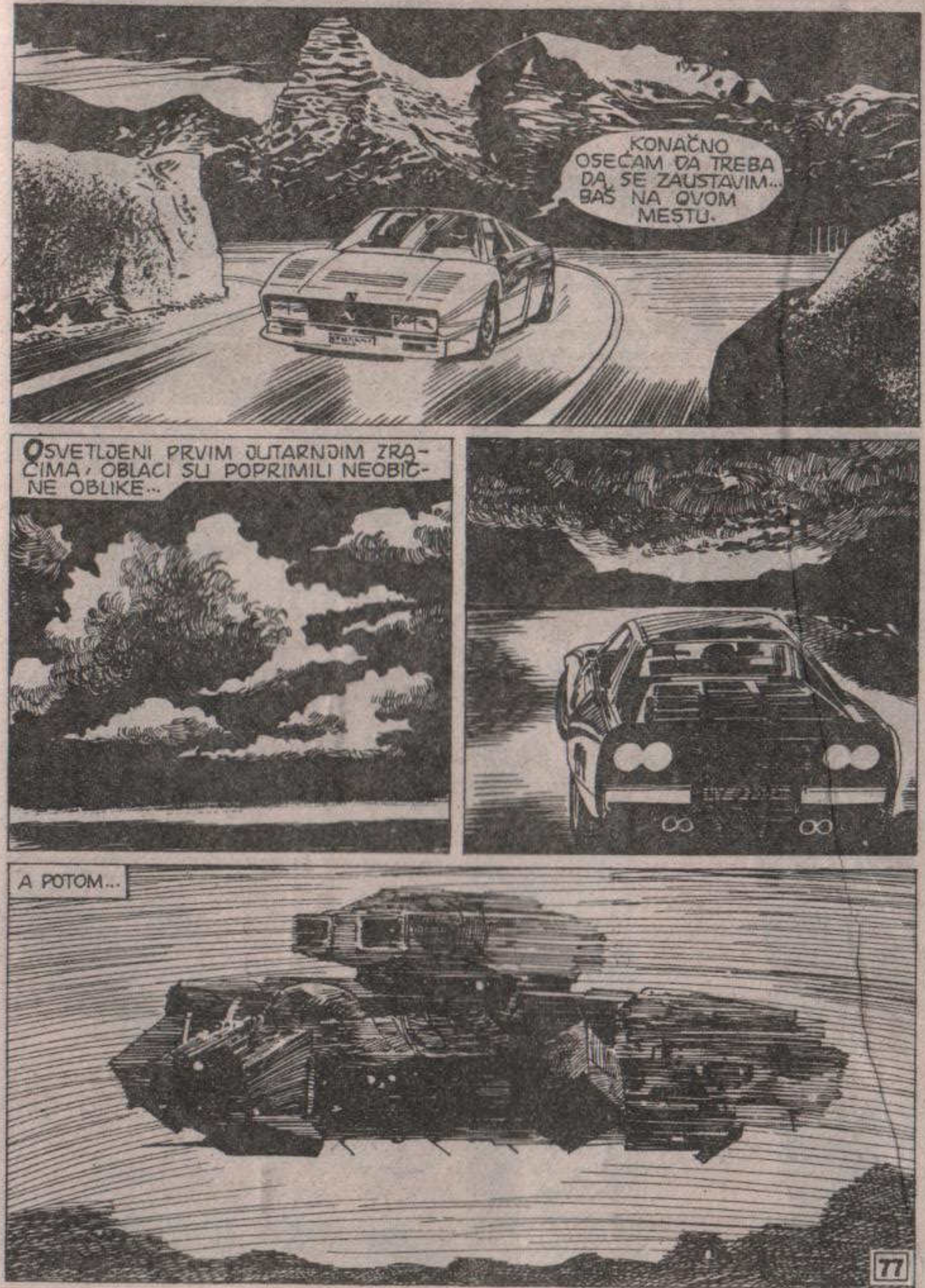
KONAČNO OSEĆAM DA TREBA DA SE ZAUSTAVIM... BAŠ NA OVOM MESTU.
OSVETLJENI PRVIM JUTARNJIM ZRACIMA, OBLACI SU POPRIMILI NEOBIČNE OBLIKE...
A POTOM...

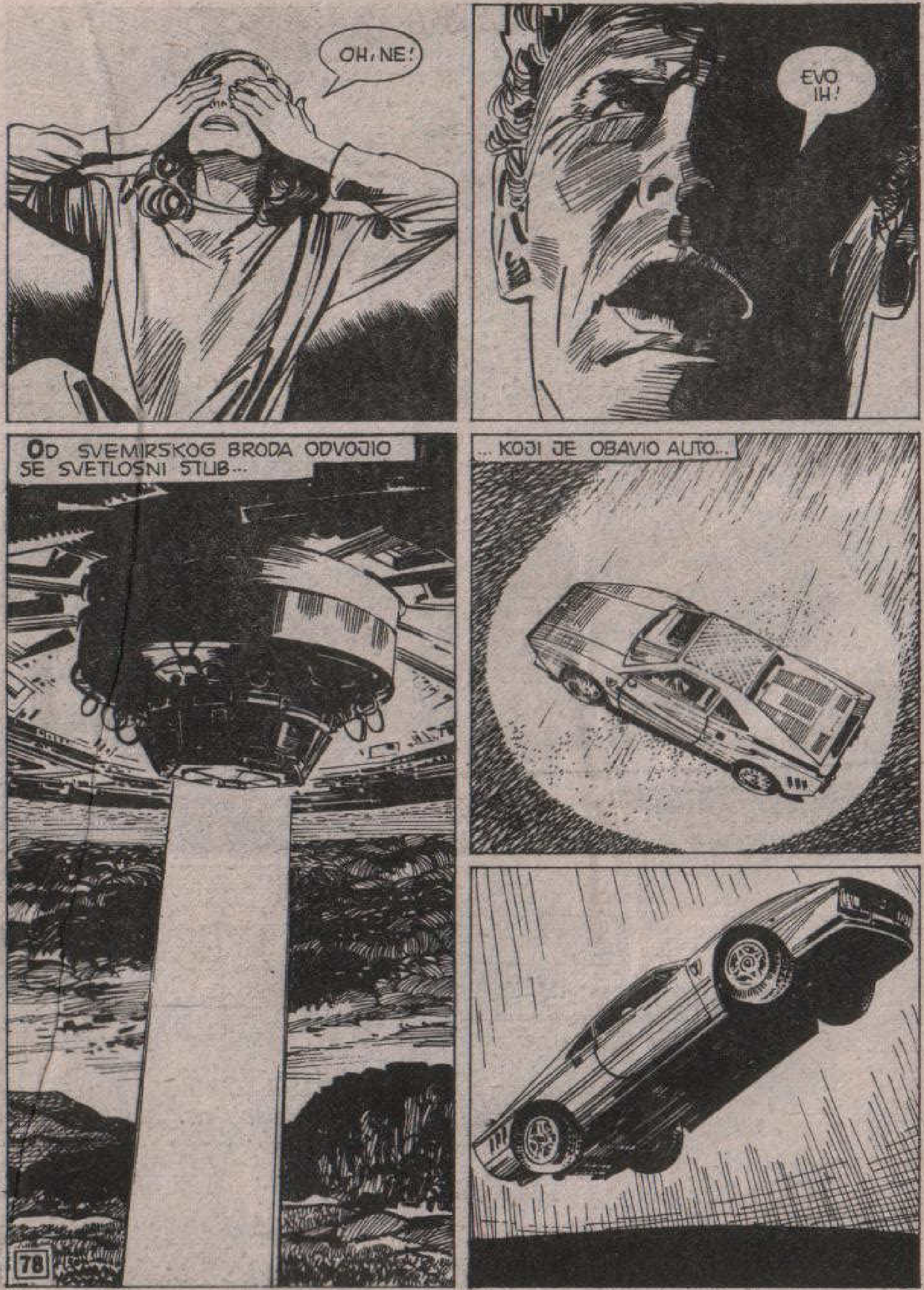
OH, NE!
EVO IH!
OD SVEMIRSKOG BRODA ODVOJIO SE SVETLOSNI STUB...
...KOJI JE OBAVIO AUTO...

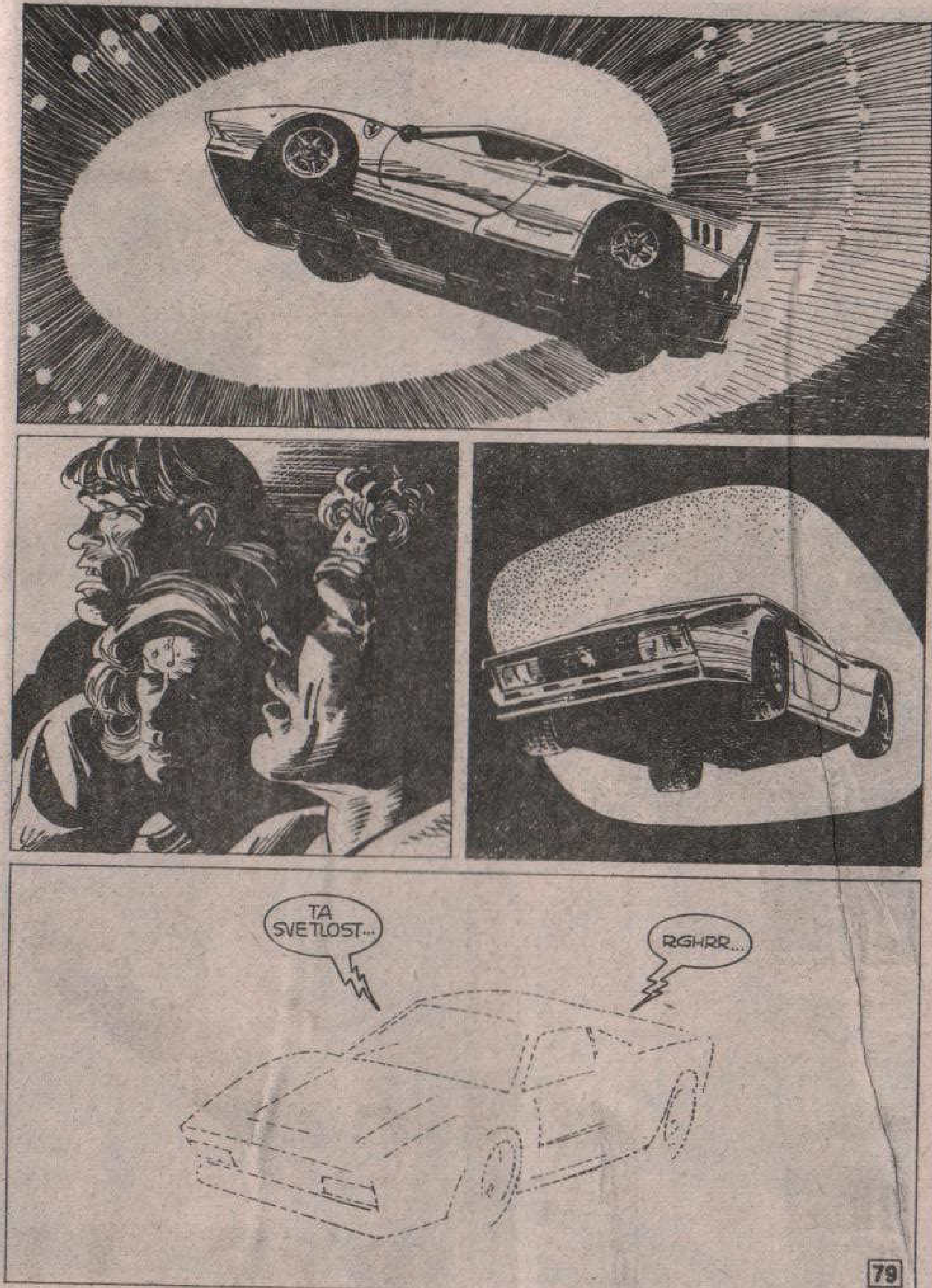
TA SVETLOST...
RGHRR...

RADI LI SE O IGRI?
NE, OVO JE NESTO MNOGO VIŠE.
KAKO STE NASLUTILI, ZEMLJANINE?
IMAM NEŠTO SLIČNO VIDEO-IGRI KOJA SE NAZIVA SIMULACIJA.
NA NJOJ SE MOGU PROGRAMIRATI PONAŠANJA ODREĐENIH LIČNOSTI U RAZNIM KLJUČNIM SITUACIJAMA KOJE SU PREDSTAVLJALE PREKRETNICU U ISTORIJI ČOVEČANSTVA.
GDE SMO POGREŠILI?
REĆI ĆU VAM, ALI MI PRVO MORATE OBJASNITI KO STE?

MI... NAZIVAJU NAS STRAŽARIMA. NAŠ SE SVET NALAZI NA NEZAMISLIVOJ DALJINI NA KRAJNJIM GRANICAMA SVEMIRA KOJI JE U STALNOJ EKSPANZIJI.
MI SMO NAJSTARIJA RASA I ZBOG TOGA NASTOJIMO DA POMOGNEMO DRUGIM NARODIMA KOJI ŽIVE U UNIVERZUMU.
IZ PRINCIPA, INTERVENIŠEMO ŠTO JE REĐE MOGUĆE, A NIKADA DIREKTNO.
POSTOJI JEDNA PLANETA, PROFESORE MISTERIDA... PLANETA ŠTO NAM JE POSEBNO DRAGA IZ BROJNIH RAZLOGA KOJE NIJE POTREBNO DA NAVODIM.
NALAZI SE STOTINJAK SVETLOSNIH GODINA ODAVDE. POGLEDAJTE...
KROZ KOJI TRENUTAK MOĆI ĆETE JE VIDETI SVOJIM OČIMA.

ALI, TO JE...
...ZEMLJA!
NE, NIJE ZEMLJA, IAKO SU ISTE U GOTOVO SVAKOJ POJEDINOSTI.
DVA PUTA JE VEĆA I KREĆE SE OKO SVOG SUNCA TAKO DA OBIĐE CELU PUTANJU ZA VREME, KOJE ODGOVARA VAŠIM DVEMA GODINAMA.

TAKOĐE, GODINA ŽIVOTA STANOVNIKA TE PLANETE ODGOVARA DVEMA VAŠIM. DRUGIM REČIMA, VI ŽIVITE „BRŽE“.
BILO JE TO 1890. GODINE NAŠE ERE, PREMA NAJNOVIJEM DATIRANJU. STRAŽARI SU PLANETU STALNO DRŽALI NA OKU...
ČESTO SMO TOKOM SVOG HILJADUGODIŠNJEG POSTOJANJA POSMATRALI SVETOVE KAKO SAMI SEBE UNIŠTAVAJU UPRAVO ZBOG NEKONTROLISANOG RAZVITKA NAUKE.
...I ZABELEŽILI TIPIČAN PROCES KOJI SE IZNENADA RAZVIO... NEKU VRSTU HIPERBOLE ŠTO JE VRTOGLAVO RASLA.
NISMO ŽELELI DA SE TO DOGODI NAŠOJ OMILJENOJ PLANETI. ALI, NISMO HTELI NI DA INTERVENIŠEMO SEM U SLUČAJU DA BUDE ZAISTA NEOPHODNO.
DA BISMO OPRAVDALI INTERVENCIJU, TREBALO JE UNAPRED ZNATI ŠTA ĆE SE DESITI. ALI, KAKO?

NAŠA SE NAUKA MOŽE UPOREDITI SA MOĆIMA BOŽANSTVA, PROFESORE MISTERIJA. NA KOSMIČKOM NIVOU IZRADILI SMO „PROGRAM“ SASVIM SLIČAN VAŠOJ SIMULACIJI...
„...ISTI SUNČEV SISTEM U RAZMERI OD 50%. JEDNO SUNCE, JEDAN MESEC, JEDAN MARS, JEDAN JUPITER...“
...I, NARAVNO, ZEMLJU ISTOVETNU SA ORIGINALNOM U NAJSITNIJIM POJEDINOSTIMA.
SVE JE REPRODUKOVANO... OD OSTATAKA DREVNIH CIVILIZACIJA DO BIBLIOTEKA, GENETIČKE MEMORIJE, NERAZJAŠNJENIH TAJNI... ZAJEDNO SA CELOKUPNIM STANOVNIŠTVOM ONDAŠNJE PLANETE, SA NJIHOVIM USPOMENAMA, OSEĆANJIMA, LIČNIM ŽIVOTOPISIMA...

NOVA ZEMLJA... TA FANTASTIČNA SIMULACIJA, PLANETA NA KOJOJ ŽIVITE, NASTALA JE NI IZ ČEGA 31.DECEMBRA 1899. I NA PRAVOJ ZEMLJI POSTOJAO JE TAJ DATUM...
...ALI RADILO SE O JEDINOM SLUČAJU GDE SU SE DATUMI PODUDARALI. VAŠE VREME PROTIČE DUPLO BRŽE. KOD VAS JE 1988, A ORIGINAL JE JOŠ U 1944.
„...I DALJE S VODE POSLEDNJE KRVAVE ITKE DRUGOG SVETSKOG A...“
SVE SE ODIGRALO NA ISTI NAČIN.
TAČNO. PREMISE S BILE IDENTIČNE. OBA NARODA, MISLIM TU I NA VAS, POSEDUJU SLOBODNU VOLJU.

PREMA TOME, POSMATRAJUĆI ZBIVANJA NA VAŠOJ ZEMLJI, BILI SMO U STANJU DA SAZNAMO ŠTA ĆE SE DOGODITI NA NJENOJ BLIZNAKINJI.
A KADA STE VIDELI ŠTA SE OVDE DEŠAVA, REŠILI STE DA IPAK INTERVENIŠETE?
NE... NE JOŠ.
OTKRILI STE NUKLEARNU ENERGIJU, STVORILI ZASTRAŠUJUĆE MEHANIZME, ZAGADILI VAZDUH, UNIŠTILI ŠUME. ALI...
...IPAK JOŠ POSTOJE LJUDI DOBRE VOLJE, LJUDI KOJI SE BORE ZA MIR, KOJI ŽELE DA VRATE ZEMLJI NJENU PRVOBITNU LEPOTU.

MOŽDA ĆE NJIHOVA PORUKA NAIĆI NA ODZIV. AKO SE TO DESI, NAŠA INTERVENCIJA BIĆE NEPOTREBNA.
U PROTIVNOM?
UKOLIKO SAMI SEBE UNIŠTITE, IMAĆEMO VREMENA DA SPREČIMO DA SE ISTO DOGODI NA DRUGOJ ZEMLJI. NISMO TIME NAROČITO ODUŠEVLJENI JER VERUJEMO U SUVERENITET SVEMIRSKIH RASA. ALI, CILJ BI PREVAGNUO.
INTERVENISALI BISMO NEVIDLJIVO, KAO ŠTO SMO URADILI OVOJ ZEMLJI, PREKO LJUDI KOJI SU NASLUTILI ISTINU...
ROSA, MORISONA, LIZ I NAS.

TAČNO. SIMULIRALI SMO SVE POSLEDICE PROTICANJA VREMENA, RAČUNAJUĆI I RADIJACIJU UGLJENIKA 14. ALI, NISMO PREDVIDELI DA BI NEKO MOGAO PRONAĆI METOD POTPUNO DRUGAČIJE STRUKTURE OD NAŠEG.
NAUČNIK ROS SAOPŠTIO JE SVOJ PRONALAZAK JEDNOM KOLEGI, MORISONU KOJI JE POKUŠAO DA VAS POŠTEDI KOMPLIKACIJA PRETVARAJUĆI SE DA NIŠTA NE ZNA.
MORISON JE, U STVARI, NASLUTIO DA ĆEMO MORATI INTERVENISATI UKOLIKO NEKO NEŠTO PRIMETI. U PROTIVNOM, EKSPERIMENAT BI IZGUBIO SMISAO.
SHVATIVŠI DA SU ZAMORČIĆI, ZEMLJANI BI REAGOVALI NA NEPRIRODAN NAČIN. MI SMO IH U IZVESNOM SMISLU LIŠILI SLOBODE ODLUČIVANJA.
KAKO STE UTVRDILI DA ZNAMO?

ZAHVALJUJUĆI ONOME ŠTO NAZIVATE PROGRAMOM ZA UPRAVLJANJEM GREŠKAMA... SISTEMOM ALARMA ČIJA JE SVRHA DA SE AKTIVIRA U SLUČAJU DA NEKO OTKRIJE DA JE ZEMLJA NASTALA 31. DECEMBRA 1899...
...SISTEMOM SPREMNIM DA IDENTIFIKUJE ONOGA KO JE OTKRIO I UNIŠTI GA. ZNAM DA VAM SE OVO ČINI CINIČNIM...
...ALI ŠTA JE ŽIVOT JEDNOG ČOVEKA PREMA OPSTANKU CELOG SVETA?
HMM...
DELUJETE ZBUNJENO. REKLI STE DA PLAN NIJE USPEO... ZAŠTO?

ZAR UPRKOS SVOM VELIKOM ZNANJU NISTE U STANJU DA POGODITE?
„UNIŠTIVŠI" ONE OSOBE, UMEŠALI STE SE U TOK NAŠE ISTORIJE. UNELI STE DVA SPOLJNA PODATKA I SADA SE STVARI VIŠE NEĆE ODVIJATI ONAKO KAKO JE TREBALO.
MOŽDA BI ROS NA NEKI NAČIN UTICAO NA MIR, RAT ILI BILO KOJI DRUGI DOGAĐAJ OD MALOG ZNAČAJA ŠTO BI IZAZVAO LANAC REAKCIJA...
...ALI VI TO NISTE MOGLI ZNATI I NIKADA NI NEĆETE POŠTO STE LIKVIDIRALI DVA MUŠKARCA I JEDNU ŽENU.
MMM...

NEKOLIKO TRENUTAKA TAJANSTVENI STRAŽARI SU SE O NEČEMU DOGOVARALI...
...A ZATIM...
U PRAVU STE, ZEMLJANINE.
SEM TOGA, OČITALI STE NAM LEKCIJU IZ SKROMNOSTI.
ČAK I RASA POLUBOGOVA MOŽE NEŠTO NAUČITI OD MLAĐE RASE ČIJI DUH NIJE OPTEREĆEN DREVNOM PROŠLOŠĆU.
HVALA, ZEMLJANI. VAŠOM POMOĆU EKSPERIMENT ĆE SE NASTAVITI.

HJUSTON, TEKSAS... MESEC DANA RANIJE ILI, MOŽDA, KASNIJE... DOGAĐAJI KOJIMA SMO VEĆ PRISUSTVOVALI...
RADI! SHVATAŠ LI, LIZ? RADI!
POKUŠAJMO SA DRUGIM PREDMETOM, A ZATIM ĆU OBAVESTITI UNIVERZITET I ŠTAMPU!
OVA VAZA MAJA.
HM...NE BI ME IZNENADILO KADA BI APARAT POKAZAO GODINU 1982. TIP KOJI TI JU JE PRODAO U MEKSIKU DELOVAO JE POPUT VARALICE.
JA BIH SE SMELA OPKLADITI DA JE ZAISTA STARA. PROBAJ.
DECEMBER 31, 1899
31. DECEMBAR 1899! ALI...

AH, DA... BAŠ SAM GLUP! NISAM APARAT VRATIO NA NULU. DOBRO, IDEMO IZ POČETKA.
T-KLAK
T-KLAK
KROZ KOJI TRENUTAK TREBALO BI...
MARCH 18, 1415
RADI!
PRAVA JE!

FUNKCIONIŠE, LJUBAVI... FUNKCIONIŠE!
ODMAH ĆU OBAVESTITI STAROG MORISONA. A POSTOJI JOŠ NEKO KOME BIH ŽELEO DA JAVIM...
MARTI MISTERIJA... REKAO JE DA GA ZANIMAJU REZULTATI EKSPERIMENTA.
MARTI JE SIMPATIČAN MLAD ČOVEK... ŠTETA ŠTO NISTE RADILI ZAJEDNO.
KO ZNA... MOŽDA BISTE NA KRAJU USPELI DA IZMENITE TOK ISTORIJE.

VISOKO NA NEBU SVETLUCAVI SVEMIRSKI BROD LETEO JE NEZAMISLIVOM BRZINOM...
OBAVLJENO JE PONOVNO PROGRAMIRANJE... GREŠKU SMO OTKLONILI U ISTOM TRENUTKU KADA JE I NASTALA.
ROSOV UREĐAJ JE BIO TESTIRAN TAKO DA DAJE DATUME KOJI SU SE MOGLI I OČEKIVATI... VERODOSTOJNO DATUME, ISTOVETNE SA ONIMA ŠTO ĆE IH U BUDUĆNOSTI POKAZIVATI ROSOVA MAŠINA SA PRAVE ZEMLJE.
UNIŠTENI ELEMENTI SU OBNOVLJENI, A SVI REZULTATI UNIŠTENJA IZBRISANI.
MISIJA JE ZAVRŠENA, VRAĆAMO SE U BAZU.
KRAJ

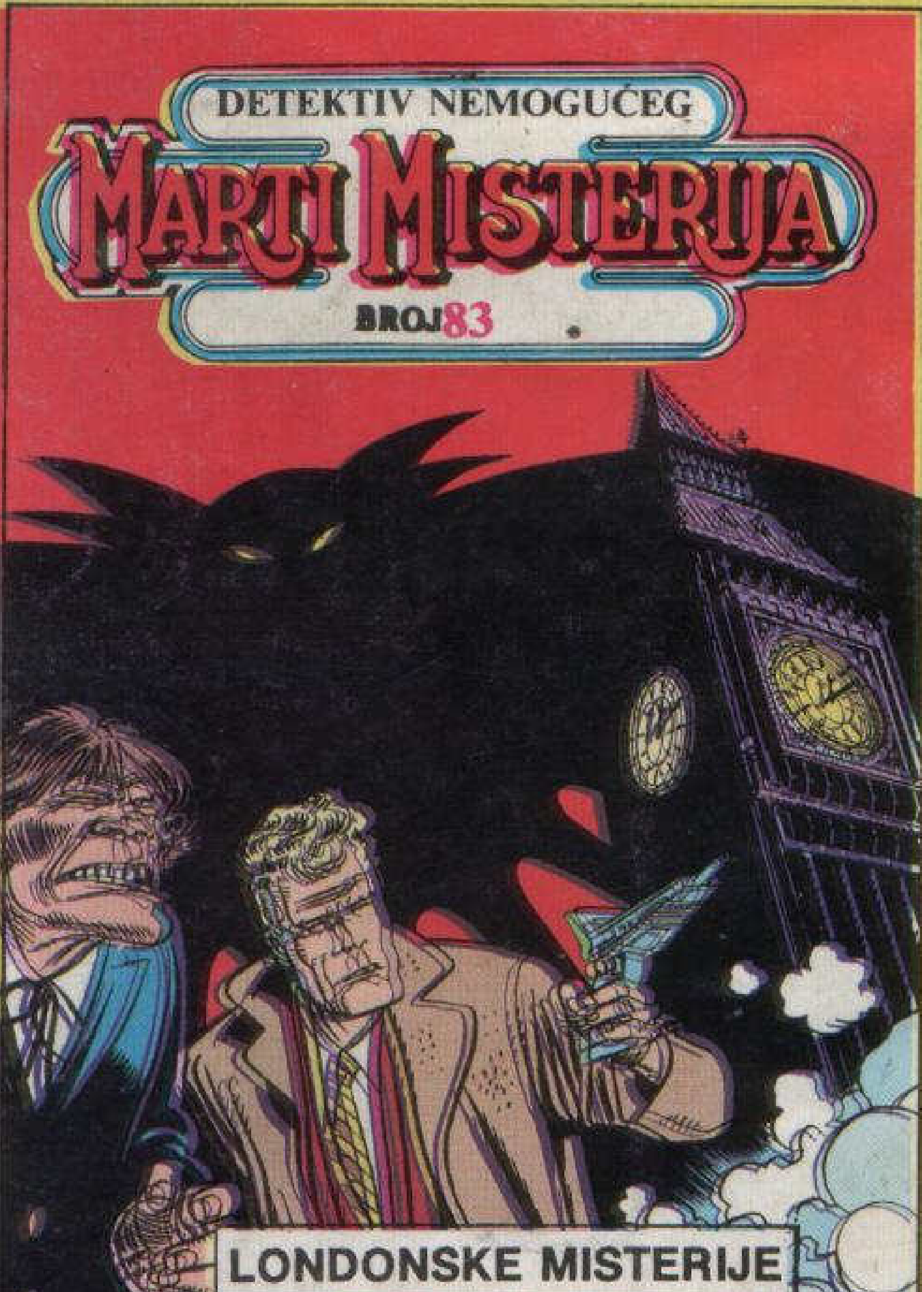

Senka Big Bena u gradu oblaka. . . kvart koji ne postoji, mesto gde, kao u bajci, niko nikada ne stari i ne umire. Nemojte propustiti sledeći sastanak sa

MARTIJEM MISTERIJOM

u epizodi

LONDONSKE MISTERIJE

YU ISSN 0353-1260

9 770353 126078